

Голас Прадзімы

ВЫДАННЕ БЕЛАРУСКАГА
ТАВАРЫСТВА ПА КУЛЬТУРНЫХ
СУВ'ЯЗЯХ З СУАЙЧЫНІКАМІ
ЗА РУБЯЖОМ

№ 28 [883] Ліпень, 1965 г.

Год выдання 10-ы
Цана 2 кап.

Ёсць сямігадовы план!

Работнікі прамысловасці Беларускай ССР, ажыццяўляючы рашэнні XXI і XXII з'ездаў КПСС, датэрмінова, у маі месяцы, выканалі сямігадовы план па агульнаму аб'ёму выпуску прамысловай прадукцыі. Аб'ём прамысловай вытворчасці ў параўнанні з 1958 годам узрос больш чым у два разы, пры заданні на сем гадоў у 1,8 раза.

З пачатку сямігадкі выпушчана звыш прадугледжанай кантрольнымі лічбамі прамысловай прадукцыі больш чым на 3 мільярды рублёў. Дадаткова выпушчана 58 тысяч трактараў, 5,8 тысячы грузавых аўтамабіляў, на 163 мільёны рублёў сельскагаспадарчых машын, на 88 мільёнаў рублёў прыбораў, сродкаў аўтаматызацыі і запасных частак да іх, 688 тысяч тэлевізараў, каля 17 мільёнаў пар скуранога абутку, звыш 8 мільёнаў метраў шарсцяных тканін, больш чым на 109 мільёнаў рублёў мэблі і іншых вырабаў народнага спажывання.

У рэспубліцы за гады сямігадкі створаны новыя галіны прамысловасці: электронная і радыёэлектронная, нафтаперапрацоўчая, мінеральных угнаенняў, баваўняная. Адкрыта месцанараджэнне нафты і ствараецца нафтаздабываючая прамысловасць. Пабудавана і ўведзена ў дзеянне 300 новых буйных прадпрыемстваў і цэхаў, у тым ліку Першы Салігорскі калійны камбінат, Полацкі нафтаперапрацоўчы, Гродзенскі азотнаўкавы, Мінскі маторны заводы, першыя чэргі Баранавіцкага баваўнянага камбіната і Светлагорскага заводу штучнага валакна.

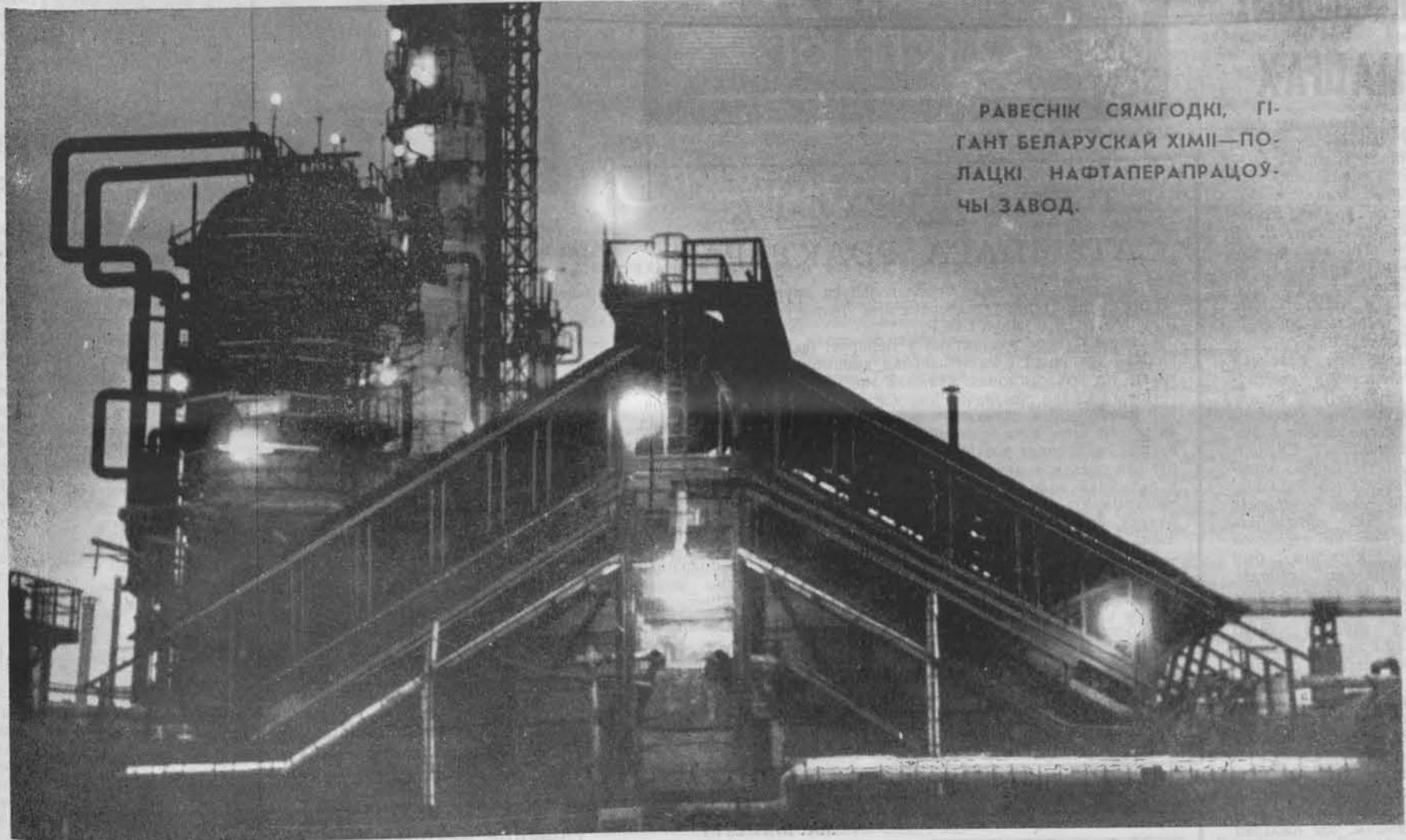
Калектывы прамысловых прадпрыемстваў, навукова-даследчыя і праектна-

канструктарскія арганізацыі Беларусі ў 1959—1965 гадах ажыццявілі рад мер па абнаўленню і ўдасканаленню тэхнікі, укараненню ў вытворчасць сучаснага абсталявання і прагрэсіўных тэхналагічных працэсаў. Распрацаваны і пастаўлены на серыйную вытворчасць 332 канструкцыі новых машын, станкоў і прыбораў. Сярод іх універсальныя колавыя трактары «МТЗ-50», «МТЗ-52», вялікагрузныя аўтамабілі «БелАЗ-540» грузападымальнасцю 27 тон, грузавыя аўтамабілі «МАЗ-500» і «МАЗ-503», электронна-вылічальныя машыны «Мінск-2» і «Мінск-22» і іншыя. У машынабудаванні, электратэхнічнай, прыборабудаванні і лёгкай прамысловасці ўстаноўлена больш як 1 280 механізаваных і аўтаматызаваных паточных ліній, 7 800 аўтаматаў, паўаўтаматаў і новых машын.

У справу распрацоўкі і ўкаранення новай тэхнікі вялікі ўклад унеслі вынаходнікі і рацыяналізатары. За гады сямігадкі ў вытворчасць укаранена звыш 332 тысяч рацыяналізатарскіх прапаноў і вынаходстваў з эканамічным эфектам 170 мільёнаў рублёў.

Сямігадовы план па росту прадукцыйнасці працы ў прамысловасці будзе выканан у бягучым годзе. Прадукцыйнасць працы ў 1965 годзе перавысіць узровень 1958 года ў 1,5 раза.

Цяпер калектывы прамысловых прадпрыемстваў рэспублікі змагаюцца за да-тэрміновае выкананне планаў завяршаючага года сямігадкі, павышэнне тэхнічнага ўзроўню і якасці выпускаемай прадукцыі.

РАВЕСНІК СЯМІГОДКІ, ГІ-
ГАНТ БЕЛАРУСКАЙ ХІМІІ—ПО-
ЛАЦКІ НАФТАПЕРАПРАЦОЎ-
ЧЫ ЗАВОД.

С. МАЛІНІН,

Старшыня Дзяржплана БССР

Поступ беларускай індустрыі

Сямігадовы план паставіў перад нашай краінай велічныя задачы магутнага ўздыму эканомікі, культуры і матэрыяльнага дабрабыту савецкага народа. У кантрольных лічбах развіцця народнай гаспадаркі на 1959—1965 гады, зацверджаных XXI з'ездам КПСС, намаячалася, у прыватнасці, павялічыць за сямігаддзе ва-ваўняную прадукцыю прамысловасці Беларускай ССР у 1,8 раза.

Прамысловасць нашай рэспублікі ўжо ў першым квартале 1964 года дасягнула ўзроўню вытворчасці, які намаячаўся на канец сямігадкі, а 10 мая 1965 г. заданне сямігадовага плана было выканана і па агульнаму аб'ёму прамысловай прадукцыі — амаль на 8 месяцаў раней устаноўленага тэрміну. У 1964 годзе выпуск прадукцыі ў БССР узрос у параўнанні з 1958 годам ў 1,9 раза, а к канцу 1965 года павялічыцца больш чым у 2,1 раза.

Па стану на 1 чэрвеня бягучага года выпушчана звыш прадугледжаных кантрольнымі

лічбамі заданняў прамысловай прадукцыі больш чым на 3 мільярды рублёў. Дадаткова выпушчана 58 тысяч трактараў, 5,8 тысячы грузавых аўтамабіляў, на 163 мільёны рублёў сельскагаспадарчых машын, на 88 мільёнаў рублёў прыбораў, сродкаў аўтаматызацыі і запасных частак да іх, 688 тысяч тэлевізараў, каля 17 мільёнаў пар скуранога абутку, звыш 8 мільёнаў метраў шарсцяных тканін, больш чым на 109 мільёнаў рублёў мэблі і іншых вырабаў народнага ўжытку.

За прайшоўшы пасля 1958 года параўнаўча невялікі гістарычны тэрмін у гаспадарчым і культурным жыцці Беларускай ССР адбыліся карэньныя змены, якія рэзка ўзнялі агульны

эканамічны ўзровень развіцця рэспублікі і далі народу новыя матэрыяльныя і духоўныя здабыткі.

Яшчэ нядаўна прыродныя рэсурсы і нетры рэспублікі лічыліся беднымі і былі мала разведаны. Цяпер устаноўлена, што Беларусь мае велізарныя запасы калійнай сыравіны, на базе якой у гады сямігадкі пабудаван і ўведзен у строй Першы Салігорскі калійны камбінат і будуюцца другі і трэці камбінаты. У БССР сканцэнтравана больш 20 працэнтаў агульнасаюзных рэсурсаў павараных солей, каштоўнай сыравіны для хімічнай прамысловасці. Карэньным чынам змяніліся ўяўленні аб паліўных рэсурсах. Побач з велізарнымі запасамі торфу, якія

вылічаюцца мільярдамі тон, адкрыты буйныя месцанараджэнні першакласнай па сваёй якасці нафты. З шасці прабураных шчылін у раёне Рэчыцы, Светлагорска і на Асташкавіцкай структуры з глыбіні 1 900—2 700 метраў атрыманы фантаны нафты з дэбегам 150—800 тон у суткі. На Рэчыцкім месцанараджэнні ў 1965 годзе створан першы ў БССР нафтапрамысел, дзе ўжо распачата здабыча нафты. У рэспубліцы, акрамя вядомых раней рэсурсаў, выяўлены запасы каменнага вугалю, сланцаў, высакаякасных лінейных і шкляных пяскоў і іншыя карысныя выкапні.

У гады сямігадкі ў прамысловасці Беларусі адбыліся не толькі колькасныя, але і велізарныя якасныя змены. Створаны такія новыя галіны, як радыёэлектроніка і дакладнае прыборабудаванне, нафтаперапрацоўчая прамысловасць, вытворчасць мінеральных угнаенняў, сінтэтычных смол, шкло-валакна, драўніна-валакністых і драўніна-стружкавых пліт, баваўняных тканін і іншыя. А цяпер ствараецца і нафтаздабываючая прамысловасць.

Апераджаючымі тэмпамі развіваліся ў сямігадцы найбольш

прагрэсіўныя галіны вытворчасці. Пры сярэднегадавых тэмпах прыросту ўсёй прамысловай прадукцыі ў 11—12 працэнтаў тэмпы прыросту ў машынабудаванні і металаапрацоўцы склалі 18 працэнтаў, пры гэтым у радыёэлектроннай і электратэхнічнай прамысловасці — 26, хімічнай — 23,6, прамысловасці будаўнічых матэрыялаў — 16 працэнтаў. Хутка развівалася і вытворчасць прадметаў народнага ўжытку. Выпуск тканін узрос з 1958 па 1964 год у 1,5 раза, абутку — у 1,6, радыёпрыёмнікаў і тэлевізараў — у 4,1, гадзіннікаў — у 2,3, матацыклаў — у 3,1, вытворчасць мясных прадуктаў — у 1,7, масла жывёльнага — у 1,8, цукру-пяску — у 4, кансерваў — у 2,4 раза і г. д.

Выконваюцца заданні кантрольных лічбаў і па росту прадукцыйнасці працы, якая павялічылася ў прамысловасці рэспублікі больш чым у паўтара разы.

Увод у дзеянне буйных новабудоваў сямігадкі — Полацкага нафтаперапрацоўчага, Гродзенскага азотнаўкавага заводаў, Салігорскага калій-

(Працяг на 4-й стар.)

МІНСК

У сталіцы Беларусі гасціла дэлегацыя Камуністычнай партыі Бельгіі на чале са старэйшай партыі Эрнэстам Бюрнзлем, якая знаходзілася ў Савецкім Саюзе па запрашэнню ЦК КПСС.

Члены дэлегацыі КПБ мелі гутарку ў ЦК Кампартыі Беларусі. Гасці пазнаёміліся з слаўтасцямі беларускай сталіцы, пабывалі ў новым жылым раёне ў паўночна-ўсходняй частцы Мінска.

На плошчы Перамогі бельгійскія камуністы ўсклалі вянوک да помніка-абеліска воінам Савецкай Арміі і партызанам Беларусі, якія загінулі ў баі за вызваленне Радзімы ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

МАСКВА

Тэхнічны праект самага магутнага ў свеце неперарыўнага шырокастужкавага стана «2000» закончылі інжынеры маскоўскага інстытута «Гіпрамез» і Новакраматорскага машынабудаўнічага завода. Стан будзе працаваць у цесным узаемадзеянні з

высокапрадукцыйнай устаноўкай разліку сталі.

ВІЦЕБСК

Цікавая тэхнічная навінка з'явілася на заводзе зборнага жалезабетону № 3. Тут зманціравана і ўведзена ў дзеянне першая ў рэспубліцы устаноўка для электратэрмічнай загартоўкі арматурнай сталі. Праходзячы праз устаноўку, арматура двойчы награвяецца і загартоўваецца. У выніку трываласця яе павышаецца амаль удвая.

БРЭСТ

Калгасы паўднёва-заходніх раёнаў распачалі масаваю ўборку ранняй белакачаннай капусты, морквы, сталовых буракоў, цыбулі, скараспелай бульбы. Сотні тон агародніны паступілі ў гандлёвую сетку. У пайтара раза расшырыліся агароды ў брэсцкім раёне. У радзе гаспадарак вобласці абсталяваны квасільна-засоляныя пункты і капітальныя сховішчы для захоўвання агародніны.

УЛАДЗІВАСТОК

Пачаліся работы па гене-

ральнай рэканструкцыі Уладзівастоцкага рыбнага порта. У выніку новага будаўніцтва ён, фактычна, народзіцца нанова і стане буйнейшым у Савецкім Саюзе. Цяпер у будзе порта закончан важны этап будаўніцтва — днопаглыбляльныя работы. У ходзе рэканструкцыі значна расшырыцца прычальная лінія. Тут будуць швартавацца кітабойныя флатыліі, пльвучыя рыбаканасервавыя заводы-гіганты, акіянскія рэфрыжэратарныя судны, пльвучыя селядцовыя і тунцалоўныя базы.

РЭЧЫЦА

Добра падрыхтаваліся да жніва збожжавых механізатары саўгаса «Баршчоўка». Яны абавязаліся правесці ўборку за сціслыя тэрміны, выпрацаваць кожным камбайнам 325 гектараў. Дэталёва прадуман увесь комплекс работ. За кожным механізатарам замацаваны ўборачны аграгат, плошча, дэзген план.

ГОМЕЛЬ

Дзяржаўная камісія прыняла да эксплуатацыі галоўную паніжальную электрападастанцыю завода двойнога суперфасфату. Будаўнікі гіганта хіміі атрымалі электраэнергію Васілевіцкай ДРЭС.

ГРОДНА

Чатыры дні на Гродзеншчыне гасціла маладзёжная дэлегацыя Беластоцкага ваяводства Польскай Народнай Рэспублікі. У яе саставе — рабочыя фабрык і заводу. Юнакі і дзяўчаты Гродзеншчыны цёпла прымалі суседзяў-сяброў. Члены

дэлегацыі былі гасцямі калектываў рабочых абутовай і тытунёвай фабрык. Польскія сябры азнаёміліся з экспанатамі музея Адама Міцкевіча, адпачывалі на маляўнічым возеры Свіцязь. З радасцю прымалі іх у сваіх дамах хлебаробы калгаса імя Шчорса.

МАСКВА

Прэзідыум Вярхоўнага Савета СССР за заслугі ў развіцці савецкай літаратуры і ў сувязі з шасцідзесяцігоддзем з дня нараджэння ўзнагародзіў беларускага пісьменніка Глебку Пятра Фёдаравіча ордэнам Леніна.

Механізатары калгаса «Расія» Камянецкага раёна гатовы да жніва. Сёлета яны ўбярдуць звыш 1 300 гектараў азімых і яравых культур.

Вядучы інжынер СКБ Мінскага радыёзавода Д. БУХМАН (справа) і вядучы канструктар А. ЛОЙКА за распрацоўкай новай мадэлі тэлерадыёлы.

БЕЛАРУСЬ на міжнародных КІРМАШАХ

ПУСК ДРУГОГА АТАМНАГА РЭАКТАРА

У красавіку 1965 года зроблен запуск другога беларускага атамнага рэактара, узведзенага пры Інстытуце цепла- і масаабмену Акадэміі навук БССР.

Стварэнне новага рэактара ў Беларусі было выканана пры вялікай тэхнічнай і матэрыяльнай дапамозе Дзяржаўнага камітэта па выкарыстанню атамнай энергіі СССР.

Новы рэактар прызначан для даследаванняў фізікі рэактара. Яго канструкцыя дазваляе лёгка змяняць форму і склад актыўнай зоны, гэта значыць галіны, у якой непасрэдна адбываецца ланцугавая рэакцыя расшчэплення ядзер урану. Канструкцыя рэактара дазваляе, акрамя таго, лёгка размяшчаць у актыўнай зоне розныя эксперыментальныя прыстасаванні — эксперыментальныя каналы, лічылнікі ядзерных выпраменьванняў, фольгі для вымярэння радыёактыўнасці, якая наведзена нейтронамі, і г. д.

Праектыя, мантажныя і наладчыныя работы па стварэнню другога беларускага рэактара былі ў асноўнай частцы выкананы калектывам фізікаў, інжынераў і тэхнікаў з Інстытута цепла- і масаабмену АН БССР. Металаканструкцыі рэактара выраблены на прадпрыемствах г. Мінска.

Новы атамны рэактар з'яўляецца навуковым інструментам і адкрывае магчымасць правядзення шырокага кола даследаванняў па фізіцы ядзерных рэактараў.

Стварэнне і паспяхова пуск другога беларускага атамнага рэактара з'яўляецца значнай падзеяй у жыцці калектыву супрацоўнікаў Інстытута цепла- і масаабмену АН БССР.

МАР'ЯНЕТКІ ПРАВODЗЯЦЬ МАБІЛІЗАЦЫЮ

У Сайгоне апублікаван загад аб прызыве ў армію ўсіх грамадзян мужчынскага полу ва ўзросце ад 20 да 30 гадоў, у тым ліку асоб кітайскага паходжання. Як паведамляе карэспандэнт агенцтва Франс Прэс з Сайгона, там афіцыйна аб'яўлена, што асобы, якія ўхіляюцца ад прызыву, а таксама тыя, хто іх хавае, будуць праследвацца па законах ваеннага часу. Паведамляецца таксама, што ў Сайгоне арыштаваны 25 школьнікаў і студэнтаў, якім прад'яўлена абвінавачанне ў «садзеінічання» прапагандзе В'етконга.

СКАРАЧЭННЕ ЗАЛОГА ЗАПАСУ ЗША

Залаты запас ЗША ў маі скараціўся на 117 мільёнаў долараў, паведаміла федэральная рэзервная сістэма ЗША. Скарачэнне залатога запasu за апошнія пяць месяцаў складала 1108 мільёнаў долараў у параўнанні з 125 мільёнамі долараў за 1964 год.

РАШЭННЕ ФРАНЦЫЙ

Францыя не будзе больш прадстаўлена ў камандаванні ўзброеных сіл ААН у Карэі, паведамляе карэспандэнт агенцтва Франс Прэс з Сеула.

АХВЯРЫ КРЫЗІСУ

Больш 700 тысяч італьянскіх жанчын было зволена за апошнія два гады ў сувязі з эканамічнымі цяжкасцямі. Гэтыя дзены прывяла ў сваім дакладзе на 4-й нацыянальнай канферэнцыі жанчын-камуністаў член Кіраўніцтва Італьянскай камуністычнай партыі Леанільда Йоці.

САВЕЦКІЯ КАРАБЛІ У СТАКГОЛЬМЕ

У Стакгольме з чатырохдзённым дружальным візітам пачынаў атрад ваенных караблёў Чырвонасяжнага Балтыйскага флоту пад камандаваннем флот-адмірала В. В. Міхайліна. У складзе атрада крэйсер «Камсамалец» і эскадроны мінаносцы «Сярдзіты» і «Суровы».

УРАГАН НА ПОУНАЧЫ ІТАЛІІ

Ураган велізарнай сілы бушаваў над паўночнымі раёнамі

Апенінскага паўвострава. У даліне ракі По амаль поўнацю разбураны два населеныя пункты — Тарычэла і Сан-Джавані. У многіх гарадах з дамоў сарваны дахі. На аўтастрадзе Рым—Мілан ветрам былі перакрулены дзесяткі аўтамашын. У раёне Трэвіджана і Веранезе выпаў град (некаторыя градзіны дасягалі 7—8 сантыметраў у дыяметры). Загінула больш як 10 чалавек, сотні людзей ранены. Паводле папярэдніх даных, агульныя страты, нанесеныя эканоміцы гэтага раёна, вылічваюцца многімі мільярдамі лір.

ЗАПУСК РАКЕТЫ «САПФІР»

Французскія спецыялісты зрабілі з выпрабавальнага цэнтры ў Хамагіры (Сахара) паспяхова запуск першай двухступеньчатай ракеты «Сапфір». Аб гэтым паведаміла Міністэрства ўзброеных сіл Францыі.

Ракета «Сапфір» прадстаўляе з сябе дзве першыя ступені будучай французскай ракеты «Дыяман», з дапамогай якой Францыя мае намер запусціць у канцы 1965—пачатку 1966 года свой першы штучны спадарожнік.

Будапешт. У цэнтральным фізічным навукова-даследчым інстытуце Венгрыі працуе эксперыментальны атамны рэактар, пабудаваны з дапамогай Савецкага Саюза. Ён мае для гэтай краіны вялікае народнагаспадарчае значэнне.

ГАСЦІННАСЦЬ, ЗНАЁМСТВЫ, СУСТРЭЧЫ

Наша Крыжоўка стала сапраўдным інтэрнацыянальным піянерскім лагерам. Разам з савецкімі рэбятамі сюды прыехалі адпачываць дзеці нашых суайчыннікаў з Аўстрыі, Галандыі, Італіі, ФРГ, а таксама маленькія французы, бацькі і родныя якіх — вэтэраны праслаўленага авіяцыйнага палка «Нармандыя — Нёман».

Другога ліпеня іх сустракаў Брэст. На пероне вакзала разам з прадстаўнікамі Савецкага Камітэта і Беларускага таварыства па культурных сувязях з суайчыннікамі за рубяжом — школьнікі горада, якія лічаць сваім ганаровым абавязкам гасцінна сустраць тых, хто прыязджае да нас. Юныя брэстаўчане прынеслі на вакзал кветкі, паштоўкі, значкі, бланкеты, алоўкі — кожнаму хочацца пазнаёміцца, запісаць адрас, пагутарыць.

— А на якой мове мы будзем з імі размаўляць? Яны ж не ведаюць рускай, — хвалюецца Вова Фенякіна.

Але гэта не перашкодзіла дзецям зразумець адзін другога з першых жа мінут сустрачы. Савецкія рэбяты вучаць у школах французскую, англійскую, нямецкую мовы. І тут якраз можна правесці свае здольнасці на практыцы. Высвятляецца, што і многія з прыехаўшых ведаюць рускую мову.

Выдатна гаворыць па-руску дзяўчынка з Аўстрыі Маша Бернер. Яна расказвае, што маці і бацька ў яе з Расіі. Дома ўсе гавораць на роднай мове. Яна ўжо некалькі разоў была ў Савецкім Саюзе. Ёй падабаецца наша краіна і яна шчаслівая, што можа правесці тут свой летні адпачынак. Вывучае рускую мову аднаго Андрэя Пятровіча. Ён на гэта не крыўдзіцца і хутка адгукнецца на сваё новае імя.

Адмаўляецца ад дапамогі перакладчыка вясёлы італьянскі хлопчык Андрэй Спіноні. Ён самы маленькі ў італьянскай групе, але сябры жартам называюць яго Андрэем Пятровічам. Ён на гэта не крыўдзіцца і хутка адгукнецца на сваё новае імя.

Два дні знаходзіліся ў Брэсце нашы госці. Два дні яны не расставаліся са сваімі новымі савецкімі сябрамі. Разам з дарослымі брэсцкія школьнікі дапамагалі рэбятам размясціцца ў гасцініцы, зрабілі экскурсію па гораду.

Столькі пытанняў і ў гасцей, і ў гаспадароў, столькі ім хочацца сказаць адзін аднаму, што нават цяжка адразу здагадацца, аб чым ідзе размова. У італьянскай дзяўчынкі Нэлі Салтарын пытаецца, напрыклад, Люда Цімафеева:

— Другія групы значна большыя, чым ваша, хіба ў вас не было больш жадаючых прыехаць да нас?

Нэлі сумна ківае галавой: жадаючых было многа, але італьянская паліцыя не дала ім дазволу на паездку ў Савецкі Саюз.

Віця Сацюк, высокі хлапчук з прыгожымі кучаравымі валасамі і блакітнымі вачамі, засыпаў пытаннямі Карла Муху.

— Ну, а чым ты займаешся ў вольны час, у футбол гуляеш?

— О, так... так...

У футбол гуляюць хлапчкі на ўсіх кантынентах. І таму слова «футбол», як і словы «мір», «дружба», альбо песню «Подмосковные вечера», ведаюць ва ўсім свеце.

— А Брэст заўсёды быў такім прыгожым, як цяпер? Тут і да вайны было многа такіх вялікіх дамоў? — пытаюцца госці ў брэсцкіх школьнікаў.

— Да вайны тут былі і дамы, і паркі, праўда, не такія прыгожыя, як цяпер. А пасля вайны — адны руіны. Усё разбурылі фашысты. А такім прыгожым і цудоўным зрабілі Брэст нашы бацькі і старэйшыя браты.

Крэпасць-герой над Бугам рэбяты наведалі на другі дзень знаходжання на беларускай зямлі. У крэпасці цішыня і спакой. У Мухаўцы, да якога савецкія салдаты пад градам варожых куль прабіраліся з крэпасці за вадой для дзяцей і параненых у стра-

Кветкамі і падарункамі сустралі юных гасцей брэсцкія школьнікі.
Фота І. Бондара.

шэнным 1941 годзе, цяпер рыбакі вудзяць рыбу, на зрачачоных кулямі сценах і байніцах ластаўкі звільні гнёзды, а на зялёнай траве гуляюць дзеці.

— Здаецца, ніколі і вайны не было, каб гэтыя руіны не гаварылі аб цяжкіх баях савецкіх людзей з прышэльцамі, — гаворыць кіраўнік аўстрыйскіх рэбят Аліса Эдуардаўна Кухар.

Каб не руіны... Каб не помнікі і абеліскі, мемарыяльныя дошкі... каб не словы салдат, напісаныя на сценах крывёю: «Паміраю, але не здаюся. Бывай, Радзіма...» Вельмі многа слядоў гераічнай і няроўнай барацьбы, якую вялі савецкія воіны ў першыя дні вайны, захоўвае на сваім целе крэпасць. Яна з'яўляецца месцам, куды прыходзяць і прыязджаюць людзі з розных краін свету, каб аддаць даніну павагі гераічным справам савецкага чалавека.

Пасля гасціннага Брэста маршрут нашых гасцей ляжаў у Крыжоўку. Наперадзе іх чакалі новыя знаёмствы і сустрачы, цудоўны адпачынак.

Д. ЧАРКАВА.

НА ГРАІЦЫ ТРОХ РЭСПУБЛІК

Непадалёку ад вёскі Кругавец-Калініна Добрушскага раёна раскінуўся бярозавы гай. У подыху летняга ветрыка шумяць беластвольныя дрэвы, апанутыя ў зялёнае адзенне. Сярод іх узвышаецца абеліск. Ён пастаўлен на тым месцы, дзе сыходзяцца землі трох братніх рэспублік — Расійскай Федэрацыі, Украіны і Беларусі. Тры граі на абеліску, столькі ж праменьняў узнялі і высока трымаюць ракету як сімвал непарушнай дружбы трох народаў-братоў.

Цікавая гісторыя бярозавога гаю, што непадалёку ад абеліска. У гады Вялікай Айчыннай вайны гітлераўцы спалілі беларускую вёску Кругавец-Калініна, рускую Новую Юркавічы Навазыбкаўскага раёна Бранскай вобласці, украінскую Клюсы Шчорсаўскага раёна Чарнігаўскай вобласці. Пасля выгнання фашысцкіх захопнікаў суседзі-браты агульнымі намаганнямі адбудавалі свае вёскі, адраділі калгасы і заклалі гай, які стаў месцам іх традыцыйных сустрач.

Нядаўна хлебарабы Кругавец-Калінінскага калгаса імя Фрунзе ўрачыста адзначылі свята дружбы і запрасілі да сябе ў госці рускіх і украінскіх суседзяў. Да позняга вечара працягвалася тут народнае гуляне. Гучалі песні трох народаў. Пад гукі духавога аркестра людзі танцавалі ў нацыянальных касцюмах.

А. КУРЛОВІЧ.

ІМЁНАМІ ГЕРОЯЎ

Працоўныя Любаншчыны свята ўшаноўваюць памяць герояў Вялікай Айчыннай вайны, якія загінулі ў баях з фашысцкімі захопнікамі. Імя Героя Савецкага Саюза Дзмітрыя Гуляева, камандзіра партызанскай брыгады, носіць адзін з калгасаў Рацэнскага сельсавета. Хлебарабы Юркавіч назвалі сваю арцель імем адважнага партызана Еўстрата Гарбачова.

Бессмеротны подзвіг на фронце здзейсніў калгаснік сельгасарцелі «Скра» камандзір аддзялення разведкі гвардыі старшыня Захар Ляшчэня. Яму пасмяротна прысвоена званне Героя Савецкага Саюза. Нядаўна выканком раённага Савета дэпутатаў працоўных перайменаваў адну з вуліц гарадскога пасёлка Любань у вуліцу імя Захара Ляшчэня. Выканком хадзіў аб прысваенні імя Захара Ляшчэня Ямінскай сярэдняй школе, дзе вучыўся герой, імя партызанкі Рымы Шаршэвай Любанскай сярэдняй школе і імя партызанкі Фені Конанавай — Ніжанскай васьмігадовай школе.

В. БЫЧОК.

СЕГОДНЯ В НОМЕРЕ

ДЛЯ ТЕХ, КТО НЕ ЧИТАЕТ ПО-БЕЛОРУССКИ

Рабочий класс советской Белоруссии добился замечательных трудовых успехов. Промышленность республики досрочно выполнила семилетний план по общему объёму выпуска промышленной продукции. По сравнению с 1958 годом объём промышленного производства возрос более чем в два раза, при задании на 7 лет в 1,8 раза. С начала семилетки выпущено свыше предусмотренной контрольными цифрами промышленной продукции более чем на три миллиарда рублей. Дополнительно выпущено 58 тысяч тракторов, 5,8 тысячи грузовых автомобилей, на 163 миллиона рублей сельскохозяйственных машин, на 88 миллионов рублей приборов, средств автоматизации и запасных частей к ним, 688 тысяч телевизоров, около 17 миллионов пар кожаной обуви, более чем на 109 миллионов рублей мебели и других изделий народного потребления. Замечательным трудовым успехом тружеников промышленности посвящена статья председателя Госплана БССР С. Малинина «ПОСТУП БЕЛАРУССКОЙ ИНДУСТРИИ».

В апреле этого года сделан запуск второго белорусского атомного реактора. Эти работы были выполнены при технической и материальной помощи Государственного комитета по использованию атомной энергии СССР. Новый атомный реактор является научным инструментом и открывает возможности проведения широкого круга исследований по физике ядерных реакторов. Под заголовком «ПУСК ДРУГОГО АТОМНОГО РЕАКТОРА» об этом сообщается на второй странице.

«ГАСЦІННАСЦЬ, СУСТРЭЧЫ, ЗНАЁМСТВЫ» — под таким заголовком на 3-й странице печатается репортаж о встрече детей наших соотечественников, которые приехали в пионерский лагерь Крыжоўка на отдых. Автор репортажа рассказывает, как детей из Австрии, Голландии, Италии, ФРГ, Франции принимали в Бресте. В городе над Бугом наши юные гости побывали в Брестской крепости, встречались с белорусскими школьниками, знакомились с достопримечательными местами.

Недалеко от Минска есть деревня Дворищи. Много замечательных людей вышло отсюда в люди. Об одном таком человеке Александре Русановиче рассказывается в корреспонденции «МАРАК З ДВОРЫШЧ» (5-я стр.). Интересна судьба этого человека. В годы Отечественной войны он был моряком, его тяжело ранило, остался без ноги. Но Русанович не покинул строй военных моряков. Он продолжал учить молодых матросов и учился сам. Теперь Александр Русанович — кандидат военных наук, имеет свои научные труды.

В Советском Союзе вышел двухсерийный фильм «Великая Отечественная». Все кадры этого фильма документальные. Авторы фильма Роман Кармен и Сергей Смирнов имеют 236 соавторов. В фильме правдиво показаны героические дела советского народа в борьбе против гитлеровской Германии. Рассказ об этой картине («ВЕЧНЫ АГОНЬ СЛАВЫ») печатается на 6-й стр.

В Минске состоялся международный мемориал на приз советских бегунов братьев Знаменских. В этих легкоатлетических соревнованиях участвовали спортсмены Болгарии, Кубы, Чехословакии, ФРГ, Финляндии, Новой Зеландии, Польши, Румынии и Советского Союза. Отчет об этом событии газета печатает на 8-й стр.

В номере широко представлена разнообразная информация, рассказывающая о трудовых делах советских людей, есть сообщения из-за рубежа.

Гомельскі домабудаўнічы камбінат сёння.

Поступ беларускай індустрыі

(Пачатак на 1-й стар.)

нага камбіната, моторнага заводу ў Мінску, аўтамабільнага заводу ў Жодзіна, Светлагорскага заводу штучнага валакна, Баранавіцкага баваўнянага камбіната, заводу аўтаматычных ліній і агрэгатных станкоў, трактарных запасных частак, электратэхнічнага прадпрыемстваў, другой чаргі Аршанскага льнокамбіната, Пінскага заводу штучнай скуры, Бярозаўскай ДРЭС у Брэскай вобласці, цукровых заводаў у Гарадзі, Жабінцы і соцень іншых прадпрыемстваў — стварыў у рэспубліцы многія новыя прамысловыя цэнтры і вузлы. У заходніх абласцях, якія мелі ў мінулым нізкі ўзровень прамысловага развіцця, пабудаваны і будуцца дзесяткі буйных і перадавых у тэхнічных адносінах прадпрыемстваў.

Непараўнальна ўзрасла роля Беларускага эканамічнага раёна ў агульнасаюзнай прамысловай вытворчасці. Раўнінем XXI з'езду КПСС памятка да павысці к канцу сямігодкі долю БССР у агульнасаюзнай вытворчасці калійных угнаенняў да 20 працэнтаў, металарэжучых станкоў да 9, трактараў да 18 і льновалакна да 15 працэнтаў. Цяпер удзельная вага рэспублікі ў вытворчасці калійных угнаенняў у СССР складае каля 30 працэнтаў, металарэжучых станкоў ужо ў 1964 годзе выпускалася каля 12, трактараў — 18,7, ільновалакна — 21,7 працэнта. Рэспубліка вырабляе больш 17 працэнтаў выпускаемых у краіне машынаў, 6,1 — грузавых аўтамабіляў, 7,5 — радыёпрыёмнікаў і тэлевізараў, звыш 11 працэнтаў ільняных тканін і г. д. Рэзка павялічваецца доля Беларусі ў агульнасаюзнай вытворчасці прыбораў, вырабаў радыёэлектронікі, электратэхнікі і іншых неметалеўкіх галін машынабудавання.

Удасканальваецца спецыялізацыя Беларускага эканамічнага раёна ў агульнасаюзным тэрытарыяльным падзеле працы. У прамысловасці рэспублікі ўсё больш павышаецца роля працаёмкага машынабудавання і металапрацоўкі, шэрагу важных галін хімічнай прамысловасці, нафтаперапрацоўчай, хіміка-механічнай перапрацоўкі драўніны і яе адходаў, многіх важнейшых галін лёгкай і харчовай прамысловасці.

Узмацніліся рацыянальныя эканамічныя сувязі Беларусі з іншымі эканамічнымі раёнамі краіны. Колькасць замежных краін, якія купляюць прадукцыю беларускай прамысловасці, за шэсць год сямігодкі амаль падвоілася і дасягае ў цяперашні час каля 70. Пры гэтым у структуры беларускіх тавараў, што пастаўляюцца на экспарт, прамысловыя вырабы складаюць цяпер значна больш паловы.

У перыяд 1959—1965 гг. прароблена вялікая праца па стварэнню і ўкараненню ў вытворчасць новых прагрэсіўных мадэлей станкоў, машын, прыбораў і вырабаў, якія маюць высокую тэхніку-эканамічныя паказчыкі. Распрацаваны і пастаўлены на серыйную вытворчасць 332 канструкцыі новых машын, станкоў і прыбораў. У адной толькі машынабудаван-

чай прамысловасці ўкаранена каля 500 механізаваных паточных, больш 70 аўтаматычных ліній, дзесяткі станкоў з праграмным кіраваннем, звыш 3,5 тысячы аўтаматаў і паўаўтаматаў. На прадпрыемствах электратэхнічнай і прыборабудавальнай прамысловасці створана больш 30 комплексна-механізаваных участкаў і 268 механізаваных і аўтаматычных паточных ліній. У лёгкай і харчовай прамысловасці асвоена больш 120 прагрэсіўных тэхналагічных працэсаў. Агульны эканамічны эффект, атрыманы за гэтыя гады ад укаранення сродкаў механізацыі, аўтаматызацыі і прагрэсіўнай тэхналогіі, склаў больш 70 мільёнаў рублёў.

Дзесяткі тысяч рабочых і інжынераў за шэсць год падалі сотні тысяч рацыяналізатарскіх прапаноў. 332 тысячы іх і 354 вынаходніцтва ўкаранены ў вытворчасць. За кошт гэтага эканомлена каля 170 мільёнаў рублёў.

У рэспубліцы створана магутная энергетычная база. У 1965 годзе электрастанцыямі БССР будзе вырабавана больш 8,5 мільярда кілават-гадзін электраэнергіі пры заданні кантрольных лічбаў на канец сямігодкі — 6,9 мільярда кілават-гадзін. Пабудаваны і ўведзены ў эксплуатацыю Бярозаўская і Васілевіцкая электрастанцыі, распачата ўзвядзенне магутнай Лукомльскай электрастанцыі. Калі ў 1940 годзе самая вялікая турбіна на электрастанцыях рэспублікі мела магутнасць усяго толькі 12 тысяч кілават, дык цяпер адзінаццаць магутнасць турбін на электрастанцыях Беларусі дасягнула 150 тысяч кілават, а ў недалёкім будучым у дзеянне будуць уведзены турбіны па 300 і больш тысяч кілават. Створана адзіная Беларуская энергасістэма.

У машынабудаванні побач з колькасным ростам выпуску прадукцыі асабліва ўвага ўдзялялася паліпшэнню тэхніка-эканамічных паказчыкаў. У 1965 годзе Мінскі аўтамабільны завод прыступіў да серыйнага выпуску аўтамабіляў «МАЗ-500», «МАЗ-503» і «МАЗ-504», якія ў параўнанні з раней выпускаўшымі маюць некалькі большую грузавую магутнасць, меншы ўдзельны расход паліва і большую скорасць. На Беларускай аўтамабільнай заводзе ў бягучым годзе распачат серыйны выпуск больш дасканалых вялікагрузных аўтамабіляў «БелАЗ-540», якія на веснавой Лейпцыгскай выстаўцы 1965 года за свае тэхніка-эканамічныя паказчыкі ўзнагароджаны залатым медалем.

На трактарным заводзе ў вытворчасць запушчана новая, больш дасканалая мадэль трактара «Беларусь-МТЗ-50». Вага новай машыны зніжана на 540 кілаграмаў, максімальная магутнасць рухавіка ўзрасла з 37 да 50 конскіх сіл. Трактары «Беларусь» заваявалі трывалое месца на сусветным рынку, яны пастаўляюцца цяпер у 24 краіны.

У рэспубліцы асвоена вытворчасць аўтаматычных ліній, спецыяльных і спецыялізаваных агрэгатных станкоў, а таксама станкоў высокай і асабліва высокай дакладнасці.

За гады сямігодкі ў Беларускай ССР прароблена значная работа па ўдасканаленню спецыялізацыі вытворчасці ў машынабудавальнай прамысловасці. У выніку канцэнтрацыі канструктыўна і тэхналагічна аднароднай прадукцыі і спецыялізацыі было вызвалена больш 90 тысяч квадратных метраў вытворчых плошчаў, на базе якіх арганізавана 35 новых спецыялізаваных прадпрыемстваў або цэхаў. Гэта дало дзесяткі мільёнаў рублёў эканоміі.

Асвоена серыйная вытворчасць такіх новых вырабаў, як кабельная прадукцыя, бытавыя электрахалядзільнікі, нізкавольная апаратура і вымяральныя прыборы, металаапрацоўчы інструмент, электрасвятляльныя, санітарна-тэхнічныя вырабы і г. д.

У апошнія гады патрабаванні тэхнічнага прагрэсу высунулі на перадні план электратэхніку і прыборабудаванне. Выпуск за сямігодку электратэхнічных вырабаў і прыбораў узрасце ў пяць разоў. У прамысловасці рэспублікі складаюцца зараз новыя прапорцыі ў напрамку пераважаючага развіцця больш працаёмкіх і неметалеўкіх галін. Удзельная вага прадукцыі прыборабудавання, радыёэлектронікі і электронікі ў агульным аб'ёме машынабудавання павялічыцца ў нас з 15 у 1958 да 26 працэнтаў у 1965 годзе.

У мэтах шырокага развіцця кібернетыкі і прымянення ў народнай гаспадарцы электронных вылічальна-рашаючых і кіруючых прыстасаванняў у рэспубліцы створана і паспяхова развіваецца вытворчасць электроннай вылічальнай тэхнікі. Распрацаваны і асвоены мадэлі ЭВМ на паўправадніковых прыборах «Мінск-2» і «Мінск-22», мадыфікацыі якіх прызначаны для эканамічных разлікаў, планавання і кіравання на прадпрыемствах.

У адпаведнасці з рашэннямі XXI з'езду КПСС вялікае развіццё ў БССР атрымалі хімічная і нафтаперапрацоўчая прамысловасць, стварэнне якой з'яўляецца важнейшай умовай пабудовы матэрыяльна-тэхнічнай базы камунізму. З увадам у дзеянне Першага Салігорскага калійнага камбіната, Гродзенскага азотнаўкавага і Гомельскага суперфасфатнага заводу ў рэспубліцы ствараецца буйная база па вытворчасці мінеральных угнаенняў. Пабудаваны магутны Полацкі нафтаперапрацоўчы завод.

Дасягнуты аб'ём вытворчасці мінеральных угнаенняў дзваліе не толькі пастаўляць іх у калгасы і саўгасы БССР, але і вывозіць у брацкія рэспублікі. Ужо цяпер у Беларусі ў разліку на душу насельніцтва выпускаецца мінеральных угнаенняў больш, чым у многіх найбольш развітых краінах свету.

Развіваецца вытворчасць хімічных валакнаў. Адначасова з далейшым развіццём Магілёўскага заводу пабудавана і ўведзена ў дзеянне першая чарга Светлагорскага заводу штучнага валакна — віскознага корду, неабходнага для вытворчасці шны. На базе Полацкага нафтаперапрацоўчага арганізуецца новая важная вытворчасць — поліэтылена, нітрона і іншых прадуктаў нафтахіміі. Створана магутная прамысловасць гумаватэхнічных вырабаў (Бабруйскі, Крычаўскі і Барысаўскі заводы). У Лідзе ўведзены ў дзеянне лакафарбавы завод. Развіваецца хімікафармацэўтычная і лесохімічная прамысловасць. У новай пяцігодцы намечаецца будаўніцтва камбіната сінтэтычнага валакна ў Магілёве, Мазырскага хімічнага, Бабруйскага шымнага камбінатаў і інш.

Выключнае значэнне для рэспублікі і ўсяго захаду еўрапейскай часткі СССР мае ўсямернае развіццё здабычы нафты. Планама бягучага года прадугледжана здабыць 25 тысяч тон яе, а ў 1970 годзе — не менш 2 мільёнаў тон. Важна, што гэта не патрабуе вялікіх затрат у сувязі з тым, што месцанараджэнні знаходзяцца ў аб'яўтых раёнах з добрымі транспартнымі, прыроднымі і эканамічнымі ўмовамі. Кошт адной тоны нафты, якая пастаўляецца ў БССР з Куйбышаўскай вобласці, складае 7 рублёў, а па дадзеным праектнага задання Рэчыцкага нафтапрамысла, сабекошт беларускай нафты складае прыкладна 2 рублі за тону. Гэта можа даць гадавую эканомію ў некалькі мільёнаў рублёў.

У гады сямігодкі ў Беларусі многае зроблена і ў справе

развіцця важнейшых галін лёгкай і харчовай прамысловасці.

Значна расшырыўся асартымент вырабаў, палепшылася якасць тавараў. Узрасло прымяненне новых хімічных валакнаў, штучнай скуры і плёнкавых матэрыялаў пры вытворчасці тканін, адзення, трыкажу і абутку.

Асноўныя фонды лёгкай прамысловасці за 1959—1964 гг. павялічыліся больш чым на 100 мільёнаў рублёў. Пабудаваны новыя буйныя прадпрыемствы — Мінскі камвольны камбінат, фабрыка льяных тканін бытавога прызначэння Аршанскага льнокамбіната і іншыя.

У рэспубліцы ў гады сямігодкі закладзена база для развіцця новых галін тэкстыльнай прамысловасці — вытворчасці шаўковых і баваўняных тканін. У Баранавічах будуюцца буйнейшы ў краіне баваўняны камбінат, першая чарга якога ўжо ўведзена ў дзеянне.

Далейшае значнае развіццё ў рэспубліцы атрымала харчовая прамысловасць. Ужо ў 1964 годзе выпуск валавой прадукцыі гэтай галіны ўзрос у параўнанні з 1958 годам больш чым на 56 працэнтаў. Новыя ў умовах БССР пукровыя і пладагароднінакансервавая галіны павялічылі выпрацоўку цукру ў чатыры разы, а плодагароднінны кансерваў амаль у тры разы. Вытворчасць мяса ўзрасла за гэты перыяд на 67, жывёльнага масла — на 82, сыру — на 63 працэнта, а цэльнамалочнай прадукцыі — у 2,2 раза.

За сямігоддзе пабудаваны два новыя цукровыя заводы, 23 малочныя прадпрыемствы, 4 мясакамбінаты; расшыраны магутнасці дзеючых мясакамбінатаў і халадзільнікаў, арганізаваны цэлі па выпрацоўцы сучасных жывёльных кармоў, пабудаваны шэсць новых кансервавых заводаў і створаны спецыялізаваныя кансервавыя цэлі на 7 гароднінасушыльных заводах.

На аснове высокіх тэмпаў павялічэння вытворчасці і росту нацыянальнага даходу няспынна павышаўся матэрыяльны і культурны ўзровень жых-

За гады сямігодкі ў Гродна пабудаван азотнаўкавы завод

МАРАК З ДВОРЫШЧ

25 ліпеня ў Савецкім Саюзе адзначаецца Дзень Ваенна-Марскога флоту. Неўміручай славай пакрылі сябе ваенныя маракі ў час грамадзянскай і Вялікай Айчыннай войнаў. Сярод іх было нямала і беларусаў. Пра аднаго з іх мы і расказваем ніжэй.

Поезд адышоў ад станцыі. Расчыніліся дзверы, і ў купэ, абапіраючыся на кій, увайшоў чалавек. Гэта быў каржакаваты, сярэдняга росту ваенны марак з пагонам капітана другога рангу. Ён паставіў у багажнік чамадан і, здымаючы з плячэй шынель, сказаў:

— Ледзь не спазніўся,—і, шырока ўсміхнуўшыся, дадаў:— Але добрае тое, што добра канчаецца.

Ён сеў насупраць мяне і задуманна паглядзеў у акно. Поезд вырваўся з горада і зараз імчаўся па шырокім полі. Праз некаторы час за акном пачалі мільгаць беланогія бярозкі і стромкія сосны.

— Люблю родную прыроду,—прагаварыў марак.—Кожны раз цяжка расставацца з ёю.

Марак паглядзеў на мяне і растлумачыў:

— Сам я нарадзіўся і вырас у гэтых мясцінах, непадалёку ад Мінска, у вёсцы Дворышчы. Там зараз сваякі жывуць. Кожны раз прыязджаю да іх у відпуск. Карціць паблукі па родных сцяжынках, прыгадаць сваю маладосць. Дарэчы, давайце пазнаёмімся. Маё прозвішча Русановіч, Аляксандр Паўлавіч.

Памаўчаўшы, марак праранаваў:

— Не грэх было б і перакусіць. Мне тут сёе-тое спакавалі ў дарогу сваякі...

Калі ён устаў, каб дастаць чамадан, я мімаволі звярнуў увагу на яго паходку. Ён прайшоў гэтыя два-тры крокі, цяжка абапіраючыся на левую нагу.

«У яго пратэз... Але ж ён—ваенны марак...» Я глядзеў на Аляксандра Паўлавіча і нічога не разумеў. Мабыць, гэта было напісана на маім твары, бо Аляксандр Паўлавіч загаварыў сам:

— Здзіўляецеся, як гэта мяне на флоце пакалілі? Няма давалялася пахадзіць па розных інстанцыях, пераконваць, даказваць, дабівацца свайго.

Сядзіць ён насупраць мяне, расказвае, а перада мной усё больш і больш раскрываецца лёс гэтага чалавека.

...Караблі Чарнаморскага флоту вярталіся ў Севастопаль. Гэта быў цудоўны дзень. Ярка свяціла сонца. У яго залатых праменьнях рознымі колерамі вясёлкі пераліваліся каскады пырскаў, на якія разбіваліся аб прыбярэжныя каменні набягаючыя хвалі. І толькі ля помніка загінуўшым караблям яны пляскаліся ціха-ціха, быццам нешта нашэптавалі яго гранітным плітам.

Іменна такім цёплым і светлым запомніўся гэты дзень курсанту ваенна-марскога вучылішча Аляксандру Русановічу. І гэта, магчыма, таму, што наступным быў чорны дзень вайны. Курсантаў, якія праходзілі практыку на баявых караблях, тэрмінова адклікалі ў вучылішча.

У верасні 1941 года атрад ваенных катэраў вучылішча, у якім знаходзіўся Аляксандр Русановіч, прымаў удзел у баявых аперацыях пад Марыупалем і Таганрогам. У канцы месяца курсанты прыбылі ў Растоў, каб там закончыць вучобу. Але вучыцца не давялося. Трэба было абараняць горад. Потым вучылішча пераехала ў Баку, дзе курсантам былі прысвоены званні афіцэраў флоту.

Цяжкі гэта быў час. Фашысты рваліся да Волгі. Савецкай ваеннай тэхніцы патрэбна было гаручае. А паступала яно ў асноўным па Волзе. Гітлераўцы пастаянна бамбілі караваны баржаў, скідвалі ў раку міны. Трэба было ўвесь час «прасаваць»

мутную ад выбухаў Волгу, вылоўліваць варожыя міны. Мініры афіцэра Русановіча самааддана выконвалі свой абавязак. Дзякуючы іх пільнасці, не адзін караван баржаў з гаручым пясляхова прыбыў да месца прызначэння.

Аднойчы ноччу караблі вярталіся на сваю базу з баявога задання, і раптам пад тральшчыкам, якім камандаваў Русановіч, раздаўся страшэнны выбух. Карабэль наляцеў на міну. Толькі праз гадзіну мясцовыя рыбакі падабралі параненага Русановіча. Сельскі ўрач, аглядаўшы яго, сказаў:

— Адваяваўся, родны.

Раненне аказалася цяжкім. Выхад заставаўся адзін—ампутацыя нагі. Калі Русановіч ачунаў пасля аперацыі, адзіная думка не давала спакою: «Як жа цяпер будзе са службай? На флот жа без нагі не возьмуць. Але чакай, чакай, ён жа сам чытаў у газеце пра подзвіг лётчыка Аляксея Марэсэва. Той без абедзвюх ног мог лятаць на самалёце. Вось з каго трэба браць прыклад».

Нарэшце, наступіў дзень, калі Русановіч пакідаў шпіталь. Члены медыцынскай камісіі, улічваючы ўсе цяжкасці, якія пераадолеў гэты чалавек, калі вучыўся хадзіць, яго настойліва сцвярдвалі, жаданне застацца ваенным маракам, вырашылі не дэмабілізаваць Аляксандра. Гэта быў выключны выпадак, калі ваенны марак застаўся ў строі пасля такога цяжкага ранення.

У Маскве ў Русановіча пачаліся новыя турботы. У аддзеле кадраў Ваенна-Марскога флоту яму па-сяброўску раілі «пайсці лепш у цывільныя». Гэта крыўдзіла і абурала. Ці ж не заслужыў ён права насіць пагоны афіцэра флоту? Ці не даказаў сваімі справамі, што дастойны звання ваеннага марака? З Русановічам згаджаліся, але кожны раз паўтаралі адно і тое ж:

— Разумеем ваша імкненне, але проста не ведаем, куды вас можна накіраваць. Уставам не прадугледжана, каб на флоце служылі людзі... без нагі.

— Не, таварышы, без флоту, без мора я жыць не змагу,—адказваў Аляксандр Паўлавіч.

Ён дабіўся прыёму ў вышэйшага начальніка.

— На караблі вам будзе цяжка,—гаварыў Русановічу адмірал.—Вось на выкладчыцкую работу ў ваенна-марское вучылішча... Тут трэба падумаць.

Размова са старшым начальнікам закончылася тым, што Аляксандра Паўлавіча прызначылі на выкладчыцкую работу. Навучаючы другіх, Русановіч вучыўся сам. Ён наведваў лекцыі ў акадэміі на правах вольнага слухача. Гэта дало магчымасць скончыць акадэмію. Але ў ваеннага марака зноў строга распісваецца кожная хвілінка, зноў далёка за поўнач засядзець ён над кнігамі, часопісамі. І вось вынік—напісана дысертацыя, за якую Русановічу было прысвоена званне кандыдата навук.

Шмат афіцэраў флоту выхаваў амаль за 20 гадоў службы ў ваенна-марскім вучылішчы Аляксандр Паўлавіч. Колькі ўдзячных пісем атрымлівае ён ад тых, каму пашанцавала вучыцца ў гэтага чулага і патрабавальнага настаўніка.

Я слухаў гэтага чалавека і бачыў, як ён, абапіраючыся на кій, спяшаецца ў класы да курсантаў, у кабінет, дзе працуе гурток навуковага таварыства, у бібліятэку. Вялікі жыццёвы шлях у яго за плячымі, і такому жыццю па-сапраўднаму можна зайздросціць.

М. ІВАНОУ.

НЯМА ДАРАВАННЯ

На ўскраіне Барысава, ва ўрочышчы Замошша, знаходзіцца брацкія магілы. Там пахаваны савецкія патрыёты, расстраляныя фашыстамі. Да магіл часта прыходзіць людзі, прыносяць кветкі.

Ля адной з магіл я сустрэў пажылога сівога мужчыну.

— З тых, каго фашысты тут расстрэльвалі, адзін застаўся жывым, — сказаў ён.

— Вы яго ведаеце?

— Так, ён жыве ў вёсцы Старое Янчына.

І вось я паехаў туды, каб пазнаёміцца з ім. Андрэю Мікалаевічу Малчанскаму ідзе сёмы дзесятак. Хвалюючыся, ён расказвае аб перажытым.

З першых жа дзён вайны Андрэй Мікалаевіч, былы чырвонаармеец, калгасны актывіст, уключыўся ў барацьбу з акупантамі. Разам з некалькімі аднавяскоўцамі ён прабраўся на возера Палік, дзе знаходзіліся часці нашай арміі, расказаў ім аб прасоўванні фашысцкіх войск.

Аднак у вёсцы знайшоўся здраднік, які данёс аб усім немцам. У адзін са снежань-

скіх дзён 1941 года ў Янчына прыехаў барысаўскі бургамістр Станкевіч са зграяй паліцэйскіх. Малчанскага арыштавалі, кінулі ў турму, доўга катавалі. Ён нічога не сказаў. Раніцай 6 лютага 1942 года яго і яшчэ двух арыштаваных гестапаўцы прывезлі ва ўрочышча Замошша і расстралялі ля канавы. Але Андрэй Мікалаевіч цудам застаўся жывым. Калі раны загіралі, ён пайшоў у партызаны і помсціў ворагам за іх злачынствы.

Калі заходнегерманскія ўлады аб'явілі аб сваім рашэнні спыніць судовое праследаванне ваенных злачынцаў, Андрэй Малчанскі выступіў у Барысаўскай раённай газеце з пратэстам.

Гітлераўскім забойцам і катам няма даравання. Людзі не могуць забыць жорсткія злачынствы фашыстаў і іх памагатых накішталь былога барысаўскага бургамістра Станкевіча, які і цяпер хаваецца пад крылом амерыканскіх імперыялістаў.

В. МІЛАВАНАУ,
кандыдат гістарычных навук.

СУСТРЭЧА З ПАГРАНІЧНІКАМІ

Беларускія кампазітары часта выязджаюць да пагранічнікаў, знаёмяць іх з беларускай музыкай, наладжваюць канцэрты, дапамагаюць самадзейным кампазітарам і артыстам. У сувязі з гэтым беларускія кампазітары Я. Цікоцік, Г. Вагнер, Д. Лукас узнагароджаны медалем «За абарону граніцы».

Нядаўна на пагранічнай заставе імя Героя Савецкага Саюза Усава адбылася чарговая сустрэча. Кампазітар Д. Лукас расказаў прысутным аб сваёй рабоце і аб сувязях беларускіх кампазітараў з пагранічнікамі, пазнаёміў іх са сваёй новай песняй, напісанай на гэтай заставе. У канцы сустрэчы адбыўся канцэрт.

Новы лабараторны корпус Мінскага медыцынскага інстытута.
Фота Ул. Кітаса.

ця народа. Значна ўзраслі грашовыя даходы насельніцтва. Аб'ём рознічнага таваразвароту ў 1965 годзе перавысіў узровень 1958 года больш чым у 1,7 раза; насельніцтва рэспублікі атрымае за сямігодку каля 15 мільёнаў квадратных метраў агульнай жыллой плошчы.

Аднак побач з буйнымі дасягненнямі ў рабоце прамысловых прадпрыемстваў БССР у гады сямігодкі мелі месца і недахопы. З-за несвоечасовага ўводу і асваення новых вытворчых магутнасцей недавыкананы заданні кантрольных лічбаў па павелічэнню выпуску штучнага і сінтэтычнага валакна, падшыпнікаў качэнія, драўнінастружковых і драўнінавалякністых пліт, баваўняных тканін, Велізарныя рэзервы і магчымасці лепшага выкарыстання абсталявання і асноўных вытворчых фондаў, матэрыялаў, паліва, электраэнергіі, росту прадукцыйнасці працы, паліяпшэння якасці і даўгавечнасці вырабаў на многіх прадпрыемствах выяўляюцца яшчэ недастаткова.

Вялікае значэнне для росту ўсёй народнай гаспадаркі Рэспублікі мела развіццё будаўнічай індустрыі і прамысловых будаўнічых матэрыялаў. Іменна гэта забяспечыла хуткія тэмпы капітальнага будаўніцтва ў БССР. Сярэднегадавы тэмп прыросту капітальных укладанняў за шэсць год сямігодкі склаў 15,8 працэнта. Сістэматычнае ўмацаванне і аснашчэнне вытворчай базы будаўнічых арганізацый рэспублікі дазволіла павялічыць аб'ём іх работ за гады сямігодкі ў 2,3 раза. Намнога ўзрасла вытворчасць важнейшых будаўнічых матэрыялаў: цэменту — амаль у 3 разы, асбастыферу — у 1,4 раза, шкла аконнага — у 1,3 раза, шчабёнкі і граўію — у 4,2, зборнага жалезабетону — у 3,3, мінеральнай ваты і вырабаў з яе — у 2,6 раза. Створана вытворчасць керамізиту, пенапласту, мінералаватных пліт, керамічных і полімерных плітак, рэліну, эмаліраваных ваннаў, руберойду і іншых вырабаў, якія да сямігодкі наогул не выпускаліся ў рэспубліцы. Жыллёвае будаўніцтва цяпер у значнай меры пераведзена на буйнапанельнае і буйнаблочнае. Для гэтага пабудавана 11 заводаў і цэхаў буйнапанельнага домабудавання.

Рэзка ўзраслі магутнасці заводаў зборнага жалезабетону. Замест дробных заводаў мясцовага значэння пабудаваны і працуюць магутныя прадпрыемствы.

І ўсё ж, нягледзячы на дасягнуты значны рост прамысловасці будаўнічых матэрыялаў, тэмпы развіцця гэтай галіны яшчэ адстаюць ад патрэб народнай гаспадаркі.

Яшчэ больш грандыёзныя перспектывы прамысловага развіцця адкрываюцца перад рэспублікай у новай пяцігодцы. Улічваючы прыродныя і эканамічныя асаблівасці, а таксама задачы, якія стаяць перад нашай краінай, прамысловасць Беларусі будзе спецыялізавана ў агульнасаюзным грамадскім раздзяленні працы ў напрамку далейшага развіцця прагрэсіўных неметалаёмкіх, але працаёмкіх галін машынабудавання і металапрацоўкі. Асаблівае развіццё атрымаюць электроніка, прыборабудаванне і электратэхніка, а таксама хімічная, нафтаздабываючая і нафтаперапрацоўчая, лёгкая, харчовая, шкляная, цэлолозна-папяровая, лесахімічная, дрэваапрацоўчая галіны вытворчасці.

Беларускі народ, які дабіўся пад кіраўніцтвам Камуністычнай партыі сур'езных поспехаў у выкананні заданняў сямігадовага плана, несумненна выканае і новы пяцігадовы план на 1966—1970 гг. Гэта з'явіцца буйным укладам працоўных нашай рэспублікі ў стварэнне матэрыяльна-тэхнічнай базы камунізма.

МНОГІЯ кадры гэтага фільма нам добра знаёмыя. Яны абшлі экраны ўсяго свету. Побач з імі — эпізоды, якія мы бачым упершыню. Яны знітаваны ў адно цэлае і разгортваюць перад глядачом вялікую панараму трагедыі, развязанай на планеце Зямля карычневай чумой, трагедыі, якой дагэтуль не бачыла чалавецтва. Трагедыі, якая, нягледзячы на ўсю сваю страшэнную пачварнасць, на мільёны ахвяр, мае аптымістычны фінал, гучыць магутным акордам перамогі сіл свабоды і розуму, будучыні над змрочнымі сіламі фашызму — гэтага самага бруднага параджня аганізацыйнага імперыялізму.

Аўтарамі фільма з'яўляюцца лаўрэаты Ленінскай прэміі кінарэжысёр Раман Крэмэн і пісьменнік Сяргей Смірноў. У іх — 236 сааўтараў. Гэта — франтавыя кінааператары, якія пад бомбамі, кулямі і снарадамі, глядзячы смерці ў вочы, занатоўвалі для нашчадкаў падзеі Вялікай Айчыннай вайны. Яны былі мужнымі байцамі, і многія заплацілі за унікальныя кадры сваёй крывёю. Сорак аператараў, чые кадры таксама ўвайшлі ў двухсерыйную дакументальную эпопею «Вялікая Айчынная», склалі свае галовы на дарогах вайны, не вярнуліся да сваіх сем'яў, у свае творчыя калектывы. Яны ўсё аддалі для Перамогі; для таго, каб суровай і яркай мовай дакументальнага кінематографа сказаць усяму свету: «Вось як змагаецца народ, які ўзяў уладу ў свае рукі і будзе самае светлае грамадства на зямлі! Ніхто і нішто не зломіць і не пераможа такі народ! Вось які лёс чакае лубога агрэсара, што пойдзе на нас з мечам!» І яшчэ яны сказалі свету: «Падзі, будзьце пільнымі! Не дазваляйце вар'ятам гуляць з агнём! Яднайце свае рады, ізалюйце маньякаў, каб больш ніколі такое не паўтарылася!»

Так, такое не можа і не павінна паўтарыцца. Мільёны жыццяў забрала вайна. Дым тысяч спаленых і зруйнаваных гарадоў і вёсак заслаў блкіт неба. А якімі лічбамі можна вымераць пакуты, слёзы маці, удоў і сірот, стогны параненых і знявечаных, глыбокія барозны ў сэрцах, пракладзеныя стратамі, здзекамі і самай нянавісцю, заўчасную сівізну скронь. Вайна не канчаецца разам з гromам літаўраў перамогі. След ад вайны цягнецца праз дзесяцігоддзі.

Пра ўсё гэта апаўядае нам

фільм «Вялікая Айчынная». Апаўядае ярка, вобразна, пераканаўча. Колькі давалася працаваць стваральнікам фільма, каб з вялікай колькасцю матэрыялу адабраць самае характэрнае, самае гераічнае і самае будзённае, спалучыць строгаю праявінасцю з яркай публіцыстычнасцю, з дакументальнымі кадраў стварыць мастацкі фільм высокага папаў, высокага гуманізму! Яны прагледзелі сотні тысяч метраў плёнку. Давялося аналізаваць таксама з кінаархівамі Германскай Дэмакратычнай Рэспублікі, Польшчы, Чэхаславакіі, Венгрыі, Англіі, Францыі і іншых краін. Уключаны ў фільм і кадры, занятыя фашысцкімі ханікёрамі. Яны разлічвалі на хуткую перамогу і яшчэ на тое, што «пераможцаў не судзяць», а таму не пада саро-

меліся і цырымоніліся, смакавалі кроў і слёзы, з асалодай «накручвалі» на плёнку растаптаных брудным нямецкім ботам чалавечыя жыцці і годнасць. Усё, дзе была самая суровая праўда вайны, адбіралася для фільма.

І вось удзельнікі Вялікай Айчыннай вайны, іх сыны і ўнукі маюць магчымасць — адны яшчэ раз, другія ўпершыню — прайсці шлях ад Брэста да Масквы, ад Масквы праз Сталінград, Ленінград, Курск, Кіеў, Беларусь, гарады вызваленай Еўропы да Берлі-

...Раніца 22 чэрвеня. Тысячы гарматных ствалоў нацэлены на ўсход. У ярах, пералесках, за будынкамі застылі гатовыя рвануцца ў атаку танкі. Брудна-зялёная лавіна гвалтаўнікоў выйшла на зыходны рубяж... І пачалося. Тоны металу і слупы агню абрушыліся на мірныя гарады і вёскі. Такія былі першыя дні вайны: трагічныя, страшныя. Гэта — сама жыццёвая праўда. Ворат быў моцны і бязлітасны. І стваральнікі фільма ў поўную сілу паказалі гэта. Толькі ўбачыўшы, якую вялікую сілу прадстаўлялі з сябе гітлераўскія арды, узброеныя да зубоў, аснашчаныя найноўшай тэхнікай, атручаныя фашысцкай ідэалогіяй, можна апаніць усю веліч подвігу, здзейсненага воінамі Савецкай Арміі, рабочымі і сялянамі, апранутымі ў шэрыя шынялі.

Варожая лавіна цякла на ўсход. Фашысты меркавалі, што іх шлях да Масквы будзе не цяжэйшы, як да Парыжа. Не, памыліліся! Стаў на смерць Брэсцкі гарнізон. І тут і там арганізаваны вузлы абароны, аб якія разбіваюцца атакі чужыцца, перамолаецца жывая сіла і тэхніка. Вось ён той, які некалькі гадоў назад высока ўзнятай рукой, выразам сабачай адданасці на твары вітаў свайго фюрэра, ляжыць на рускай зямлі. Ляжыць і ніколі больш не ўстане. А колькі іх, гэтых вар'ятаў, знайшло сваю смерць тут, у Беларусі, на Украіне, у Расіі. І ўжо задумаюцца іншыя: прывід смерці прымусяць іх задумацца.

На руіны Брэсцкай крэпасці прыехаў Гітлер, прывёзшы з сабой Мусаліні. Відачь, і да верхаводаў фашысцкага рэйха дайшла чутка пра мужнасць і нязломнасць савецкіх байцоў. Магчыма, Гітлер хацеў прачытаць на абпаленых цагляных цытадэлі, дзе вытокі гэтай мужнасці і нязломнасці. Пэўна ўжо тады ў сэрца фюрэра закраўся страх перад расплатай.

Дарогі адступлення, героі-панфілаўцы. Масква за спіной і акупант, што праз бінокль бачыць абрысы сталіцы. Тут быў рубяж, ад якога пакацілася назад гітлераўская армада, губляючы і сваю славетную тэхніку, і свой гонар непераможных.

А якія унікальныя кадры Сталінградскай бітвы! Біліся не толькі за кожны дом, а за кожны паверх і выстаялі перад 350-тысячнай арміяй. І вось фельдмаршал Паўлюс складвае сваё жазло перад рускімі

салдатамі. Баі на Курскай дузе, у Крыме, Ленінград у блакадзе, фарсіраванне Дняпра, вызваленне Беларусі... І не толькі пераможныя атакі. Вайна — не медзі зван, а цяжкая ратная праца. Перад глядачом праходзяць зняжліваючы будні вайны. Кружыць снежная віхура, слепіць вочы — а салдаты ідуць... Сячэ халодны асенні дождж, ногі тонучы ў багна — а салдаты разгортваюцца ў ланцуг для атакі. Смаліць сонца, палопаліся ад солі на спячэнай гімнасцёркі — а салдаты прыстрымнай лавінай рвуцца наперад. Яны пішучы пісьмы сваёй і заявы аб прыёме ў партыю ў куродымных зямлянках, яны падаюць знішчаныя шматкіламетровымі пераходамі, яны выносяць з поля бою параненых і забітых таварышаў, кідаюцца пад танкі. Вялікія, незлічоныя страты, мора крыві, нечалавечае напружанне сіл. Выстаялі. Перамаглі. Каб слухаць Гітльера не пад вышце снарадаў і бомб, а ў канцэртнай зале, каб араць поле не гусеніцамі танкаў і снарадамі, а плугам, каб сеяць у зямлю не свінец, а зярняткі жыцця, каб на месцы ўзарваных фашыстаў завадаў рассяяўся попель і ўсталі новыя гмахі і коміны.

І не толькі за сваю Радзіму біліся воіны Савецкай Арміі. Яны ішлі на смерць і дзея таго, каб фашызм да нас больш ніколі не хадзіў, ніколі не адрадіўся. Каб народы ўсяго свету не насілі ярма, а жылі свабодна, будавалі жыццё павольна. І з якой удзячнасцю сустракалі воінаў-вызваліцеляў Варшава і Будапешт, Сафія і Вена! Короткія пра гэта кадры ў фільме, але кожны гэты кадр — тема для поўнаметражнага фільма.

Фільм «Вялікая Айчынная» — пра наша гераічнае мінулае. Але ён і пра будучыню. Хто змог выстаяць у тую вайну, таго ўжо не зломіць ніколі. Фільм паказвае вайну ва ўсіх яе жахах. І гэтым самым ён скіраваны супраць вайны. Фільм сёння нагадвае і тым, на Захадзе, што імкнучца прыменіць ролю Савецкага Саюза і яго арміі ў вызваленні Еўропы: глядзіце, васьм то вынес увесь цяжар вайны на сваіх плячах, струшчыў фашысцкую свастыку і даў народам мір і свабоду! Фільм напярэджае заходнегерманскіх рэваншыстаў: не суйце свайго рышля ў наш савецкі мірны дом.

І. СІМАНОВСкі,
Б. СТРАЛЬЦОВ.

ПІШУЦЬ ЗЕМЛЯКІ

Уважаемые сотрудники газеты «Голос Радзімы»!

Вчера я имел счастье получить две посылки книг. От души благодарю вас за постоянную заботу о земляках, живущих на чужбине. Ваше внимание и заботы, как солнечный луч, согревают наши опустошенные сердца, лишённые многие десятки лет сочувствия и поддержки. Благодарю вас, я, мои товарищи и знакомые прочли много книг о борьбе советского народа с оккупантами и их приспешниками, узнали правду о жизни советского народа, о его достижениях в строительстве, технике. Все это зарубежная печать умышленно скрывает. Мы смели понять и оценить, какой громадной опасностью подвергался советский народ и какого напряжения и сил стоила ему Отечественная война. Миллионы сынов и дочерей отдали жизнь свою за честь, свободу и независимость Родины. Невзирая на пытки и зверства фашистов, советский народ ни на минуту не прекращал упорной и тяжелой борьбы с врагом. Ничто не могло сломать его воли к борьбе, поколебать его веры в победу. Когда враг был выброшен за пределы советской земли, Советский Союз возложил на себя тяжёлую, но благородную миссию по изгнанию фашистов из оккупированных гитлеровцами стран.

Прошло двадцать лет со дня Победы, выросли и окрепли силы, выступаящие за мир и дружбу между народами. В первых рядах борцов за мир находится Советский Союз. В день двадцатилетнего юбилея великой Победы честные люди всего мира славили героический советский народ, вынесший на своих плечах основную тяжесть борьбы с фашизмом. Во всех странах происходили парады, митинги.

С волнением слушал я трансляцию парада на Красной площади в Москве, речь маршала Малиновского и много других речей во многих городах Советского Союза. И все ораторы выступали за мир, за мирное сосуществование. Но это не значит, что Советский Союз боится войны и любой ценой готов откупиться от нее. Если его принудят взяться за оружие, чтобы защитить свои границы, права и независимость демократических государств, то враг испытает силу удара советского народа. Желаю героическому и трудолюбивому советскому народу успеха в борьбе за мир, за процветание, за счастливое и прекрасное будущее.

Еще раз сердечно благодарю за присланные книги. Ранее полученные книги уже прочтены

мною. С большим интересом читал книгу Л. П. Лаврова «История одной капитуляции». Она пользуется большим успехом среди моих читателей. В ней точно и правдиво раскрыты грязные, провокационные интриги некоторых политических дельцов. Что касается книг на белорусском языке — «Блакитнае ззянне» Романа Соболёнка и «Праз зімы і вёсны» Аркадія Чэрнышевіча, то они достигли мне истинное наслаждение. Замечательно интересные новости и рассказы. Читая их, я переживал далекое прошлое, переносился на любимую Родину, в родные места. Рассказ «Засценка Сціпыны» как будто написан о моих детских и юношеских годах, школьных товарищах, о жизни, быте и нравах обитателей моей деревни. Конечно, теперь все изменилось, в деревню пришла новая жизнь.

С уважением И. СИНЯВСКИЙ.

Посылаю отзывы читателей моей библиотеки.

Благодарю за книги, которые вы посылаете Ивану Петровичу и читаете которые мы получаем возможность. В Лионе очень трудно достать русские книги. В Париже есть и магазины, и библиотеки, а у нас ничего нет.

Читая присылаемую вам литературу, все больше и больше понимаю жизнь советских людей, узнаешь, какая тяжесть легла на их плечи во время войны.

С. СЕРГЕЕВ.

Это один из самых старых читателей, ему около 80-ти лет. В свое время был присяжным поверенным. Он прочел всю мою библиотеку.

Дорогие соотечественники!

Прошу принять мою искреннюю благодарность за ваши заботы по снабжению (через наше земляка И. П. Синявского) нас, эмигрантов, оторванных от родной матушки-земли, правдивой литературой советских писателей о Родине, а также отечественными газетами и журналами.

Я прочел «Партизаны» А. Адамовича, «Ночь полководца» и «Сильнее атома» Г. Березко. Эти и другие книги произвели на меня глубокое впечатление по своему драгоценнейшему содержанию и воспитательному для граждан всех возрастов значению.

Я надеюсь, что вы, дорогие соотечественники, доброе дело по снабжению нас отечественной литературой и газетами вы продолжите.

С приветом и поклоном благодарный

П. МОИСЕЕВ.

Франция.

ЗАЛУЖЖА МЯНЯЕ АБЛІЧЧА...

Тыя, каму даводзілася праезджаць па дарозе са Стаўбцоў на Мір, магі і не звярнуць увагі на адну з вёсак злева ад шашы. Яна амаль уся знікае ў зеляніне садоў і дрэў. Але як толькі ступіш на яе брукаваную вуліцу, з'яўляецца жаданне кроцьчы па ёй усё далей, далей.

Толькі што прайшоў цёплы дожджык, і ўсё ў Залужжы было поўна свежасці. Іскрыліся тысячамаі маленькіх сонцаў кроплі дажджу ў гронках бэзу, гаралі ў белых кветках каштанаў. Усе разам кветкі струменілі тонкі пах, які можа дарыць толькі пачатак лета.

І ў гэтай алеі зеляніны і кветак стаялі, усміхаючыся вачыма чыстых вокан, залужанскія дамы: і новыя з цэглы і каменя, і «сталыя», быццам трохі саромячыся сваіх «маршчын», але ўсе добра дагледжаныя, як і вуліца перад імі. Ідзеш па вёсцы, захапляешся ёю і адчуваеш ва ўсім гэтым парадку чыесьці клопаты, вялікія і ласкавыя. Так і здаецца, прайшоў нехта аднойчы па гэтай вуліцы, некалі пыльнай і няўтульнай, узмахнуў чараўнічай палачкай, і стала раптам яна

такой вась, як ёсць: маладой і прыгожай.

І я не памыліўся. Ёсць, аказваецца, такі «дырыжор» у Залужжы — Аляксандр Грахоўскі, мясцовы фельдчар.

Медыцына і чысціня — паняцці, зразумела, блізкія. І ўсё ж тут, у доміку Залужанскага медпункта, яна неак асабліва выхваляецца сабой і знадворку і ўнутры, суправаджаючы пацыентаў па ўсіх кабінетах.

Прыёмна сядзець у гэтым доміку, бачыць за вокнамі гронкі бэзу і не спяшаючыся гутарыць з яго гаспадаром. Аляксандр Мікалаевіч толькі што вярнуўся з першай брыгады, куды ездзіў па тэрміноваму выкліку санпаста. Моладзь будзе там сабе новы клуб. Працавалі, вядома, з агеньчыкам, і адзін з хлопцаў незнарок закрануў суседню лапатай. Ранка на лбе, на шчасце, аказалася невялікая, але так ужо заведзена тут: аб гэтым не адкладваючы паведамлілі Аляксандру Мікалаевічу. І праз дзесятак мінут ён быў ужо на месцы, хутка і спрытна зрабіў усё, што неабходна.

І вась ён ужо зноў на сваім баявым пасту, спакойны, упэў-

«ТИХИЕ АМЕРИКАНЦЫ»

...Они сейчас и в самом деле тихие. Правда, для того чтобы их утихомирить, зенитчикам и летчикам вьетнамской Народной армии, бойцам отрядов гражданской самообороны ДРВ пришлось «приземлить» их «сандерчифы» и «скайрейдеры», а уцелевших пилотов сбитых истребителей и бомбардировщиков отправить в лагерь военнопленных. Число американских летчиков, оказавшихся за колючей проволокой в тысячах километров от США, уже довольно велико. Как не похожи сейчас они на тех нагловатых, самоуверенных парней, что еще недавно сеяли смерть и разрушения в городах и селах ДРВ. Разговаривают вежливо, обходительно, при появлении солдат и офицеров охраны вскакивают и встают по стойке «смирно» (кстати, никто этого от них не требует).

В феврале в городе Данг-Хой я спросил американского летчика Шомейкера (разговор происходил через три часа после его пленения):

— Что вам нужно во Вьетнаме?

Он сказал: «Наша атака—это ответ на действия Северного Вьетнама на юге». Вложенная в Шомейкера программа мышления еще действовала. Верит ли он теперь сам в то, что говорил? Не думаю.

Показательно поведение американских летчиков, выброшенных на парашютах из своих горящих машин на землю Вьетнама. Все их усилия сводились к одному: «Как бы сдаться в плен таким образом, чтобы можно было оправдаться перед людьми, на которых они по-разбойничьи напали». Во что бы то ни стало спасти свою шкуру—такова уж мораль разбойника, вынужденного отвечать за свои преступления. Поначалу, правда, сбитые американские пилоты еще пытались куда-то бежать. А когда из этого ничего не выходило, поднимали руки.

Их не убили после того, как взяли в плен. Их не били, не пытали. Таким образом, была разрушена ложь № 1—о так

называемом «бесчеловечном» отношении коммунистов к военнопленным.

Пленным дали полную возможность встречаться друг с другом, свободно высказывать свое мнение, взгляды. В беседах, которые они сейчас ведут между собой, часто звучат фразы: «Может ли угрожать Северный Вьетнам США?»

Кормят военнопленных по нормам, определенным среднему и старшему офицерскому составу ДРВ. Разносолов и виски нет, но сбитые пилоты сыты.

Много веселых минут солдатам, охраняющим лагерь, доставил такой эпизод. Было замечено, что пленные, садясь за стол, крестятся украдкой. Когда их спросили, почему крестятся тайком, услышали следующее объяснение: «Нам говорили, что всех верующих у вас сразу расстреливают!»

Лейтенант Альварес часами просиживает у громкоговорителя и до сих пор не перестает удивляться, что в Северном Вьетнаме передают по радио не только национальную музыку, но и произведения европейских композиторов. Разумеется, все военнопленные жадно ловят новости из Америки. Когда узнали, что в Штатах старая женщина в знак протеста против агрессии США во Вьетнаме сожгла себя, один из них опустился на колени, чтобы помолиться за нее.

Это уже о чем-то говорит, если бывший воздушный пират начинает просить бога о вещах прямо противоположных тем, что совсем еще недавно он творил на земле Вьетнама.

И. САВВИЧЕВ.

Министерстве иностранных дел СССР

дел СССР

Министерство иностранных дел СССР вручило послу Канады в СССР ноту, в которой вторично потребовало выдать вьетнамским властям военнопленного преступника Купяка, арестованного в Канаде.

По распоряжению и под руководством Купяка, возглавлявшего в период фашистской оккупации бандажную группу на территории Львовской области, производились убийства, расстрелы и грабежи мирных советских граждан.

В ноте говорится, что у восточной стороны вызывает удивление позиция, занятая канадскими властями. Канадские власти фактически отказываются выдать Купяка, ссылаясь на то, что «в Канаде нет ни одного закона», который позволил бы им выдать военного преступника.

В ноте МИД СССР указывается, что по современному международному праву на всех государствах лежит обязанность преследовать преступления против мира и человечности.

Виновность Купяка подтверждается показаниями свидетелей, а также другими документами, прилагаемыми к ноте.

Министерство ожидает, что Канада примет решение в заключение в отношении того, что канадские власти рассмотрят этот вопрос и примут необходимые меры к выдаче Купяка советским властям для завершения правосудия.

вьятаецца ў Парыж

Французскі ўрад адклікаў у Парыж свайго прадстаўніка ў міжнародным рынку, паведамляе прэс-агенцтва Францыі з Бруселя.

Хто ведае, можа яго даўно хутка спатрэбіцца ўжо другім месцы. Няма было гэтых нечаканасцей у фельчары Грахоўскага за яго нядваццацігадовае стажування на Залужанскім медпункце. Часам стук у дзверы пачуваўся пад самую раницу, і тэлефонны званок узнімаў яго з пасцелі апоўначы. І ў гэты момант чуўся ўстрыжаны голас: «Александр Мікалаевіч!..»

Ужо прабачце за турботы... Турботы... Выбачайце, калі ў гэты момант крыўдаваў ён у тым, што ў паддахах на залішнюю ветраванасць людзей і, не трацячы часу, спытаўся то ў Кацярыны, то ў Вечаторава, то ў Янаша Камарошкі. І нішто не магло спыніць яго: ні гора, ні гарачыня, ні сцюжа. Гэты выпадак ён ужо думаў аб адным: недзе змагаўся з болем чалавек, з болей, які можа суняць толькі ён — сябра-калегі.

Так, увесь гэты зайдзросны перыяд на Залужанскім медпункце, акуратнасць і чысціня селях выглядаюць цяпер на некалькі будзённа. Тэлефонны званок, голас дзяжурнага аднаго з санпастоў калгаса да хворага ўжо спяшаецца сам Грахоўскі, або яго сябра-калегі, або яго сябра-калегі, або яго сябра-калегі, або яго сябра-калегі.

Усё проста, усё хутка. А ці ж было ў тыя цяжкія пасля-

ваенныя гады, калі ён, франтавы фельчар, прыбыў у Залужжа. Усё тут засмучала яго: і бруд на вуліцы, і нейкая абьякаваць людзей да прыгажосці, і даніна, якую яшчэ аддавалі некаторыя бабкам-шаптухам. Ён разумеў, было гэта спадчынай не толькі вайны, але і панюў, перажыткаў.

Рэдка, але сустракаліся ў тыя гады яшчэ і тыф, і шкарлатына, была гангрэна, якая пад шэпт бабуль несла часам смерць, і не заўсёды быў тады пад рукою выратавальны пеніцылін.

А ён адзін на пяць вёсак. Можна было і здаць, спасылаць. Але ці ж здаецца без бою салдат-камуніст? І ён, уважыўшы ўсе «за» і «супраць», пайшоў у бой з перажыткамі, абьякаваць і антысанітарый, з усім, што пагражала здароўю чалавека. Гэта было цяжка. Вельмі нялёгка хадзіць з хаты ў хату і зноў і зноў заводзіць размову аб чысціні ў доме, у двары, аб дакучлівых мухах, аб шкодзе шаптух, аб карысці прышчэпак і прафілактычных аглядаў. І дабіўся свайго. Усяго праз два гады на участку Грахоўскага былі зарэгістраваны апошні інфекцыйны пацыент. І ўжо сапраўдным святам быў для яго той дзень, калі на прыём прыйшла самая ўпартая шаптуха. Ён толькі ўсміхнуўся сваім думкам і, як усім, ветліва сказаў:

Штоф і іншыя кіруючыя дзелы рэспублікі, дэлегацыі краін — удзельнікі тыдня, у тым ліку саветская дэлегацыя на чале з міністрам марскога флоту СССР В. Г. Бакаевым.

З прамовамі на мітынг выступілі В. Ульбрыхт і В. Штоф.

Вялікі мітынг адбыўся ў польскім горадзе Згажэлец на граніцы з ГДР. У мітынг, прысвечаным 15-годдзю дагавору паміж ГДР і ПНР аб граніцы міру па Одэры і Нейсе, прынялі ўдзел тысячы грамадзян з абедзвюх дзяржаў.

Прамоўцы падкрэслілі ў сваіх выступленнях, што гэты дагавор з'явіўся гістарычным актам і мае важнае значэнне для захавання міру ў Еўропе.

Цэнтральны Камітэт Венгерскай сацыялістычнай рабочай партыі на адбыўшымся пленуме прапанаваў прэзідыуму Усевенгерскага савета Айчынага народнага фронту і Прэзідыуму Венгерскай Народнай Рэспублікі вызваліць таварыша Я. Кадара ад выканання абавязкаў Старшыні Савета Міністраў ВНР з тым, каб увесь свой час ён мог прысвяціць задачам, звязаным з яго пасадой Першага сакратара ЦК ВСРП. Пленум ЦК ВСРП прапанаваў Дзяржаўнаму сходу ВНР выбраць Янаша Кадара членам Прэзідыума ВНР. Пленум ЦК ВСРП прапанаваў назначыць на пасаду Старшыні Савета Міністраў ВНР члена Палітбюро ЦК ВСРП таварыша Д. Калаі.

— Ну, дарагая, на што скардзіцеся?..

Ці ж забудзеш такую перамогу?

Але можа гэта ўпартасць была толькі абавязкам, вернасцю традыцыйнай клятве ўрача ў дзень атрымання дыплама, сэнс якой, трохі перафразіраваны, зараз увасоблены ў словы таблічкі на дзвярах Залужанскага здраўпункта: «Неадкладна дапамога хворым аказваецца ў любы час...»

Не, не толькі. Сумленнае выкананне абавязку — гэта яшчэ не заслуга. Ён жа, Грахоўскі, не толькі фельчар, ён да таго ж камуніст, дэпутат сельсавета, чалавек, для якога клопаты аб іншых — мэта ўсяго жыцця. І ён унёс свой талент арганізатара ва ўсё, у кожны куток жыцця калгаса, пакінуў у ім добрыя, прыкметныя следы. Яны і ва ўсмешках здаровых дзяцей, у чысціні вуліц, у паху кветак. Гэта дзякуючы яго настойлівасці на ўсіх фермах устаноўлены электрадаільныя апараты, душавыя для шафэраў і трактарыстаў, пабудаваны лазні не горш гарадскіх. Ды ці ж пералічыш усё тое добрае, што зроблена тут для паляпшэння быту фельчарам Грахоўскім і яго сябрамі-энтузіястамі. Гэта па яго ініцыятыве ў паход за камуністычны быт і накіраваўся Залужанскі сельскі камітэт.

Гэты дом асабліва нічым не вылучаецца ў Залужжы. Той

жа бэз вакол, акуратны плот.

Толькі шыльда гаворыць аб тым, што гэта не зусім звычайны дом, а «Сельком вёскі Залужжа». Сюды да добрага гаспадыні Лідзіі Станілевіч збіраюцца вечарамі ўсе тыя, каго выбралі аднавяскоўцы ў склад пажарнага тут камітэта, а дзелаваю размову. І, вядома, не без удзелу Грахоўскага. Іменна ў гэтым доме і было вырашана аднойчы: сабраць агульны сход і шчыра пагаварыць аб сваім быццё. Бурнай, жывой атрымалася размова. І больш іншых, зразумела, гаварыла моладзь. А як жа, размова ж ішла аб культуры, аб заўтрашнім дні Залужжа. Моцна дасталася тым, хто лічыў, што чысціня ў доме, на вуліцы, на двары — гэта, так сказаць, справа прыватная. «Як гэта прыватная? — абуралася большасць. — Ці ж не ў адной вёсцы жывём, ці ж не па адной вуліцы ходзім?.. Э-э, так справа, таварышы, не пойдзе, не той час!» Так і запісалі ў рашэнні: «Наша Залужжа — наш агульны дом. Кожны павінен зрабіць усё, што ад яго залежыць, каб у ім быў парад і ўтульнасць».

І хутка вёску нельга было пазнаць, памаладзела, быццам раздалася ўшыркі, знік апошні бруд з вуліцы і задворкаў, парканы пакрыліся белай фарбай, а ў клумбах, пад вокнамі стала цесна ад кветак.

І гэта вынік працы членаў селькома Залужжа.

Ціха пакачваецца за вокнамі бэз, не спяшаючыся плывуць па небе белыя-белыя аблокі. Ціха, здаецца, спакойна цячэ жыццё ў вёсцы Залужжа. Але гэта толькі цяпер, у рабочы час. Ціха і пуста ў кабінетах медпункта — хворых няма, рэдкія яны цяпер тут госці. А ці не аб гэтым марыў у тыя цяжкія гады малады фельчар Аляксандр Грахоўскі? Марыў і змагаўся вольна за гэтую радасную цішыню, якая сведчыць аб тым, што хворых на участку няма. Можна цяпер і адпачнуць, пачытаць, папрацаваць над сабой. Але зноў збіраецца Аляксандр Грахоўскі ў дарогу. Не, ён не бярэ з сабой знаёмую ўсім медыцынскую сумку, проста сёння сход у Вечаторава. Ён абавязкова павінен быць там, расказаць аб пачыне залужанцаў, узняць і там людзей у паход за камуністычны быт. І ён ведае: размова будзе шчырай, карыснай для ўсіх, бо яна аб быццё, аб дзедках, аб іх адпачынку. Так, гэты чалавек з ордэнам Леніна на грудзях здолее запаліць сэрцы людзей на добрыя справы. І яны адплацяць яму павагай, павагай да чалавека, які аддае свае сілы і веды народу, справе камунізма.

В. ВІКТАРАУ.

Калгас імя Леніна Стаўбцоўскага раёна.

Бандыцкія налёты варожай авіяцыі на Дэмакратычную Рэспубліку В'етнам працягваюцца. Іншаземныя знішчальнікі-бамбардзіроўшчыкі абстрэльваюць ракетамі населеныя пункты уздоўж шасейных і чыгуначных дарог, палююць за асобнымі аўтамабілямі на дарогах, разбураюць пераправы. Зенітныя часткі в'етнамскай арміі і байцы атрадаў апалчэння і народнай паліцыі збілі ўжо больш 300 самалётаў.

НА ЗДЫМКУ: зенітчыкі атрада самаабароны апатытавага рудніка ў Лао Каі гатовы адкрыць агонь па паветраных піратах.

МІЖНАРОДНЫ МЕМАРЫЯЛ

Лёгкаатлетычныя спаборніцтвы на прыз братау Знаменскіх

Як ніколі ўпрыгожаны быў мінскі стадыён «Дынама». Ён гасціна прыняў спартсменаў з многіх краін Еўропы, Азіі, Амерыкі, лепшых лёгкаатлетаў усіх рэспублік Савецкага Саюза. На традыцыйныя спаборніцтвы імя савецкіх бегуноў братаў Серафіма і Георгія Знаменскіх у Мінск сабраліся зоркі лёгкаатлетычнага спорту. Сярод удзельнікаў чэмпіёны і прызёры Алімпійскіх гульняў, Еўропы і іншых кантынентаў, уладальнікі сусветных і нацыянальных рэкордаў.

Над стадыёнам разносіцца гук фанфар: «Слухайце ўсе!» На зялёным полі з'яўляюцца сяганошцы краін, спартсмены якіх удзельнічаюць у мемарыяле: Балгарыі, Кубы, Чэхаславакіі, ФРГ, Філіпін, Францыі, Вялікабрытаніі, ГДР, Венгрыі, Японіі, Новай Зеландыі, Польшчы, Румыніі і Савецкага Саюза.

Удзельнікаў мемарыяла вітае старшыня выканкома Мінскага гарсавета В. Шараняў. Ён жадае спартсменам шчаслівых стартаў на беларускай зямлі. Гучаць дзяржаўныя гімны Савецкага Саюза і Беларускай ССР. Мемарыял адкрыт.

На спартыўных сектарах стадыёна ў барацьбу ўступа-

Удзельнікі спаборніцтваў САМУЭЛЬ ЭНРЫКА (Куба), РАМУАЛЬД КЛІМ (БССР), ШАНДАР ЭКШМІДТ (Венгрыя), ТАКІО СУГАВАРА (Японія).

юць кідальнікі, скакуны, бегуны.

А яшчэ раніцай на стадыёне пачаліся класіфікацыйныя спаборніцтвы за права выступаць у фіналах. Шматлікія гледачы, якія запоўнілі трыбуны стадыёна, убачылі алімпійскіх чэмпіёнаў Рамуальда Кліма, Дэвіна Дэвіса, Тамару Прэс, выдатнага кубінскага спрынтэра Энрыка Фігеролу і іншых.

Тацяна Шчалканавя, адзіная з усіх удзельніц, пераадолела шасціметровы рубж і паказала вынік 6 метраў 24 сантыметры. Пачаліся спаборніцтвы пяціборак. Тут лепшай пасля трох відаў была савецкая спартсменка Марыя Сізякова—2885 ачкоў.

Фінальныя забегі на 100 метраў і ў мужчын і ў жанчын выйгралі кубінскія спартсмены. Энрыке Фігерола прабегае сто метраў за 10,2 секунды, Мінгаліна Кабіян — за 11,6. У штурханні ядра перамагла Тамара Прэс з вынікам 18 метраў 12 сантыметраў.

Прызёрам мемарыяла ў бегу на 5000 метраў стаў польскі спартсмен Л. Багушэвіч.

У кіданні кап'я перамагла прызёр Такійскай алімпіяды Марта Рудашне (Антэл). Яе кап'ё праляцела 57 метраў 32 сантыметры.

Фінальны забег на 110 метраў з бар'ерамі выйграў рэкардсмен ССРСР Анатоль Міхайлаў — 13,9 секунды. Віктар Баліхін з Брэста на фіні-

шы быў чацвёрты — 14,4 секунды.

Новы рэкорд Кубы і першае месца ў бегу на 400 метраў устанавіў Эдзі Тэлес. Дыстанцыю ён прабегае за 47,1 секунды.

Цікавая напружаная барацьба праходзіла ў сектары для скачкоў у даўжыню. Сярод удзельнікаў экс-рэкардсмен свету Ігар Тэр-Аванесян, алімпійскі чэмпіён англічанін Лін Дэвіс, японец Хіромі Ямада і іншыя. Перамог тут Тэр-Аванесян — 7 метраў 75 сантыметраў.

Адсутнасць Валерыя Брумеля ў сектары для скачкоў у вышыню не знізіла напружаная барацьбы ў гэтым відзе. Пера-

мога з вынікам 2 метры 18 сантыметраў дасталася Віктару Большову. Мінчанін Рэм Крашэннікаў змог пераадолець планку толькі на вышыні 2 метры.

У спартыўнай хадзьбе на 20 кіламетраў перамог Генадзь Агапаў — 1 гадзіна 29 минут 26,2 секунды.

Прыз у бегу на 1500 метраў выйграў прадстаўнік ГДР Юрген Май — 3 минуты 42,3 секунды. Вынікі беларускіх бегуноў Івана Судніка і Міхаіла Жалабоўскага адпаведна 3 минуты 51,8 секунды і 3 минуты 54,1 секунды.

Паляк Лех Багушэвіч стаў уладальнікам другога прыза. У бегу на 5 тысяч метраў ён перамог з вынікам 13 минут 51,4 секунды.

У кіданні дыска перамог ленинградзец Уладзімір Трусянёў — 57 метраў 44 сантыметры, 6 метраў 17 сантыметраў — такі вынік у пераможцы ў скачках у даўжыню Тацяны Шчалканавы.

50 кіламетраў хутчэй за ўсіх прайшоў Крыстаф Фёне з ГДР — 4 гадзіны 14 минут 03,2 секунды.

Перамогу на самай доўгай дыстанцыі бегу — 42 кіламетры — 195 метраў атрымаў Юрый Паноў — 2 гадзіны 17 минут 36 секунд.

Перамогу ў бегу на 400 метраў з бар'ерамі заваяваў мінчанін Імант Кукліч — 50,7 секунды. Ён упершыню стаў пераможцам мемарыяла з лепшым вынікам сезона ў Еўропе.

Новы рэкорд ССРСР у бегу на 3000 метраў з перашкодамі ўстанавіў кіяўлянін Уладзімір Кудзінскі — 8 минут 31 секунда. Ніхто ў свеце сёлага так хутка не пераадолеваў гэту дыстанцыю.

Высокі вынік у кіданні кап'я паказаў рыжанін Яніс Лусіс — 85 метраў 62 сантыметры. Гэта лепшы вынік свету ў сёлетнім сезоне.

Перамогай Генадзя Кандршова закончыліся спаборніцтвы ў кіданні молата. Яго молат праляцеў 68 метраў 20 сантыметраў.

Выступае савецкая спартсменка ТАЦЦЯНА ШЧАЛКАНАВА.

На дыстанцыі спартсмен ГДР ЮРГЕН МАЙ.

Мацнейшым на дыстанцыі 10 000 метраў быў ЛЕАНІД ІВАНОВ, яго нумар — 341.

Фота Д. Церахава.

Мемарыял завяршыўся. Ён прынёс нам шэраг высокіх вынікаў. Побач з вопытнымі і славунымі спартсменамі на гэтых спаборніцтвах выступала шмат таленавітай моладзі. Для многіх з іх старты ў Мінску сталі той дарогай, якая можа прывесці ў Мехіка на наступныя Алімпійскія гульні. Добры тон задаваў на гэтых спаборніцтвах маладыя. І няхай не заўсёды яны падымаліся на верхнюю ступеньку п'едэстала гонару, але ў многім іменна з іх запалам мацнейшыя дабіваліся высокіх вынікаў.

НАХОДКА В АРХИВЕ

Интересные документы о дружеских связях белорусских ученых с Альбертом Эйнштейном обнаружены в Белорусском архиве Октябрьской революции и социалистического строительства и фондах национального университета. По рекомендации Эйнштейна его ученик видный математик Яков Громер был в 1928 году зачислен профессором Белорусского университета, переехал из Берлина в Минск и работал здесь до самой смерти в апреле 1933 года. Громер родился в Бресте, но учился за границей и окончил Геттингенский университет. Найден перевод этого отзыва Эйнштейна:

«Доктор Громер является одним из самых опытных ученых по аналитической математике, а также опытным по вопросам теории относительности, на последнем поле деятельности он работал вместе со мной больше десяти лет. Лично доктор Громер очень предан идеалу, к которому стремится русский народ и русское правительство и к которому он всегда близко сто-

ял. Он несомненно отдаст все силы, чтобы служить доверенной ему научной службе. А. Эйнштейн».

Известно, что Эйнштейн очень любил музыку и хорошо играл на скрипке. Но оказывается, что он также писал и стихи. В марте 1929 года, когда отмечалось 50-летие великого ученого, научное общество Белорусского университета поздравило его с юбилеем и пожелало дальнейших успехов. В ответ Эйнштейн прислал стихотворение, полное бодрого юмора. Сохранился экземпляр одной из минских газет, в которой это произведение было напечатано в переводе на белорусский язык.

РЕДАКЦИОННАЯ КАЛЕГИЯ

НАШ АДРАС:

МІНСК, ЛЕНИНСКІ ПРАСПЕКТ, 77,
ДОМ ДРУГУ.
РЕДАКЦЫЯ ГАЗЕТЫ «ГОЛАС РАДЗІМЬ».
ТЭЛЕФОНЫ: 6-19-31, 6-97-92, 3-25-52.

РАДЫЁ ● РАДЫЁ ● РАДЫЁ

ДЛЯ ЗАХОДНЯЯ ЕУРОПЫ

(Сярэднеэўрапейскі час)

7.00—8.00 у дыяпазоне кароткіх хваляў: 16 м; 19 м; 25 м; 31 м; 41 м і на сярэдняй хвалі 217 м; 15.00—16.00 у дыяпазоне кароткіх хваляў: 19 м; 25 м; 31 м; 41 м; 19.00—20.00 у дыяпазоне кароткіх хваляў: 25 м; 31 м; 41 м; 21.00—22.00 у дыяпазоне кароткіх хваляў: 31 м; 41 м; 49 м і на сярэдняй хвалі 201 м.

НА БЕЛАРУСКАЯ МОВЕ—

штодзённая: 19.30—20.00 на кароткіх хвалях 31 і 49 метраў (ці 6175 і 9710 кілагерца); 22.30—23.00 на кароткіх хвалях 41 і 42 метры (ці 7110 і 7320 кілагерца).

Апрача таго па суботах: 07.30—08.00 у дыяпазоне наступных кароткіх хваляў: 16 м; 19 м; 25 м; 31 м; 41 м і на сярэдняй хвалі 217 м; 19.30—20.00 у дыяпазоне наступных кароткіх хваляў: 25 м; 31 м; 41 м.

РАДЫЁ ● РАДЫЁ ● РАДЫЁ

ДЛЯ ЗША, КАНАДЫ І КРАІН

ЛАЦІНСКАЯ АМЕРЫКІ

(Нью-йоркскі час)

18.30—19.30 у дыяпазоне кароткіх хваляў: 31 м; 41 м; 49 м і на сярэдняй хвалі 201 м; 21.00—22.00 у дыяпазоне кароткіх хваляў: 31 м; 41 м; 49 м.

НА БЕЛАРУСКАЯ МОВЕ—

кожны дзень па нядзелях: 21.30—22.00 у дыяпазоне наступных кароткіх хваляў: 31 м; 41 м; 49 м.

РАДЫЁ ● РАДЫЁ ● РАДЫЁ